

SKUPŠTINA HERCEGOVAČKO- NERETVANSKE ŽUPANIJE

459

Temeljem članka 39. Ustava Hercegovačko-neretvanske županije („Narodne novine HNŽ“, broj: 2/98, 4/00 i 7/04), Skupština Hercegovačko-neretvanske županije, na sjednici održanoj dana 18.12.2009. godine, donosi

Z A K O N O ORGANIZACIJI UPRAVE U HERCEGOVAČKO-NERETVANSKOJ ŽUPANIJI

I. TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Zakonom uređuje se ustrojstvo i način funkcioniranja organa i tijela uprave u Hercegovačko-neretvanskoj županiji (u daljem tekstu: Županija) koji obuhvaćaju: položaj, ulogu, ustrojstvo, ovlasti i obveze u vršenju upravnih, stručnih i drugih poslova, međusobne odnose organa uprave i odnos organa uprave prema građanima, organima i tijelima izvršne i zakonodavne vlasti, ombudsmanima, gospodarskim društvima i drugim pravnim osobama (u daljem tekstu: pravna osoba), kao i druga pitanja od značaja za ustrojstvo i rad organa uprave u Hercegovačko-neretvanskoj županiji.

Članak 2.

(1) Organi uprave Županije i jedinica lokalne samouprave (u daljem tekstu: organi uprave) osnivaju se za vršenje upravnih, stručnih i drugih poslova koji se zakonom i drugim propisima stavljaju u njihovu mjerodavnost.

(2) Određene upravne poslove mogu vršiti i pravne osobe kada im je županijskim zakonom, odnosno odlukom općinskog ili gradskog vijeća povjereno vršenje javnih ovlasti na način predviđen ovim Zakonom.

Članak 3.

(1) Organi uprave dužni su u svom radu osigurati učinkovito i potpuno ostvarivanje svih prava i sloboda građana koja su predviđena u Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ustav Federacije), u aktima navedenim u Aneksu Ustava Federacije (u daljem tekstu: Aneks) i Ustavu Županije.

(2) Organi uprave dužni su u poslovima iz svoje mjerodavnosti surađivati sa svim međunarodnim promatračkim tijelima za ljudska prava koja su osnovana za Bosnu i Hercegovinu, Federaciju i Županiju, kao i s nadzornim organima koji su osnovani na temelju međunarodnih dokumenata navedenih u Aneksu.

Članak 4.

(1) Rad organa uprave zasniva se na načelu zakonitosti, transparentnosti, javnosti, odgovornosti, učinkovitosti, ekonomičnosti, profesionalnoj nepristranosti i političkoj neovisnosti, ukoliko za određene iznimne situacije za neke od ovih načela zakonom nije drukčije određeno.

(2) Organi uprave poslove uprave iz svoje mjerodavnosti vrše samostalno, u granicama ovlasti utvrđenih u ustavu, zakonu i drugim propisima.

Članak 5.

(1) Mjerodavnost županijskih organa uprave i upravnih organizacija utvrđuje se županijskim zakonom kojim se određuje određena upravna oblast, a mjerodavnost općinskih i gradskih organa uprave utvrđuje se odlukama općinskog, odnosno gradskog vijeća kojima se uređuju poslovi lokalne samouprave općine, odnosno grada.

(2) Županijski, općinski i gradski organi mjerodavni su vršiti i upravne i stručne poslove koji im se federalnim zakonom delegiraju ili prenesu.

(3) Općinski i gradski organi, odnosno pravne osobe, mjerodavni su vršiti i upravne i stručne poslove koji se županijskim zakonom delegiraju ili prenesu na općinu, grad, odnosno pravnu osobu.

(4) Prenesene poslove na jedinice lokalne samouprave obavljaju nositelji izvršne vlasti u jedinicama lokalne samouprave putem službi za upravu (upravnih odjela), a za pravnu osobu kojoj su povjerene javne ovlasti, obavlja ravnatelj.

Članak 6.

(1) U organima uprave u ravnopravnoj uporabi kao službeni jezici su: hrvatski, bosanski i srpski jezik.

(2) U postupcima pred organima uprave građani se mogu koristiti i drugim jezikom ukoliko ne poznaju ni jedan od službenih jezika iz stavka (1) ovoga članka pri čemu se osigurava prevoditelj.

(3) Službena pisma u organima uprave su: latinica i ćirilica.

Hercegovačko-neretvanske županije

Članak 7.

(1) Vlada Hercegovačko-neretvanske županije (u daljem tekstu: Vlada Županije) vrši koordinaciju, usklađivanje i usmjeravanje rada županijskih organa uprave i upravnih organizacija, kao i nadzor nad njihovim radom sukladno Ustavu Federacije, Ustavu Županije i županijskom zakonu.

(2) Ovlasti iz stavka (1) ovog članka za općinske, odnosno gradske organe uprave i upravne organizacije vrši općinski načelnik, odnosno gradonačelnik.

Članak 8.

Kontrola zakonitosti upravnih i drugih akata koja donose organi uprave vrši se putem upravnog nadzora koji se ostvaruje na način predviđen ovim Zakonom.

Članak 9.

Zakonitost konačnih upravnih akata (rješenja) koja donose organi uprave rješavajući upravne stvari u upravnom postupku štiti se u upravnom sporu kod nadležnog suda ako zakonom nije drukčije određeno.

II – POSLOVI ORGANA UPRAVE

II.1. – Zajednička odredba

Članak 10.

(1) Županijski organi uprave vrše sljedeće poslove:

- a) neposredno izvršavaju zakone i druge propise,
- b) rješavaju u upravnim stvarima,
- c) obavljaju upravni nadzor nad provedbom zakona i drugih propisa,
- d) donose podzakonske propise za provedbu zakona i drugih propisa i pojedinačne akte,
- e) pripremaju propise i daju preporuke iz oblasti zakonodavstva,
- f) daju odgovore na pitanja tijela zakonodavne i izvršne vlasti, pravnih i fizičkih osoba koji se odnose na njihovu mjerodavnost,
- g) prate stanje u oblastima za koje su osnovani i odgovaraju za stanje u tim oblastima,
- h) obavljaju i druge upravne i stručne poslove određene zakonom i drugim propisima.

(2) Poslovi iz stavka (1) ovoga članka vrše se na način utvrđen u odredbama članka 11. do članka 27. ovog Zakona.

1.a) Neposredno izvršavanje zakona i drugih propisa

Članak 11.

Izvršavanje zakona i drugih propisa organi uprave ostvaruju putem rješavanja upravnih stvari u

upravnom postupku i vršenjem stručnih poslova na način predviđen zakonom i drugim propisima kojima je regulirana određena upravna oblast.

Članak 12.

Županijski organi uprave neposredno izvršavaju županijske zakone i druge županijske propise, te obavljaju upravne poslove koji su federalnim zakonom ili drugim federalnim propisom, kao i zakonom i drugim propisom Bosne i Hercegovine povjereni na vršenje županijskim organima uprave, i osiguravaju izvršavanje županijskih zakona i drugih županijskih propisa kojim su određeni upravni poslovi preneseni na vršenje općinskim ili gradskim organima uprave na području ove Županije.

Članak 13.

Općinski, odnosno gradski organi uprave neposredno izvršavaju propise koje donosi općinsko, odnosno gradsko vijeće iz oblasti lokalne samouprave općine, odnosno grada, te izvršavaju upravne poslove koji su im federalnim, odnosno županijskim zakonom i drugim propisima, kao i propisima Bosne i Hercegovine preneseni ili delegirani.

1.b) - Rješavanje u upravnim stvarima

Članak 14.

(1) Županijski organi uprave rješavaju u upravnim stvarima koje su im date u mjerodavnost po načelima i pravilima upravnog postupka u Federaciji Bosne i Hercegovine.

(2) U obavljanju poslova iz stavka (1) ovoga članka organi uprave su samostalni i postupaju u granicama zakonskih ovlasti.

Članak 15.

(1) Protiv pojedinačnih akata, radnji i mjera županijskih organa uprave, nositelja izvršne vlasti u jedinicama lokalne samouprave i pravnih osoba kojima su povjerene javne ovlasti, donesenih u prvom stupnju, može se izjaviti žalba, a u slučaju da žalba nije dopuštena zatražiti sudska zaštita.

(2) Protiv pojedinačnih akata, radnji i mjera županijskih organa uprave, donesenih u prvom stupnju na temelju županijskih zakona i drugih propisa Županije, dopušteno je izjaviti žalbu Vladi Hercegovačko-neretvanske županije.

(3) Protiv pojedinačnih akata, radnji i mjera nositelja izvršne vlasti u jedinicama lokalne samouprave, na koje su posebnim zakonom preneseni poslovi upravnog rješavanja i pravnih osoba na koje su prenesene ovlasti za rješavanje u prvom stupnju,

može se izjaviti žalba mjerodavnom županijskom ministarstvu u čijoj su mjerodavnosti poslovi upravne oblasti iz koje su te javne ovlasti prenesene.

1.c) Obavljanje upravnog nadzora

Članak 16.

(1) Županijski organi uprave upravni nadzor ostvaruju tako što vrše nadzor nad provedbom zakona i drugih propisa, kao i zakonito postupanje organa uprave i pravnih osoba s javnim ovlastima u vršenju poslova iz njihove mjerodavnosti.

(2) Upravni nadzor iz stavka (1) obuhvata:

a) nadzor nad zakonitošću upravnih i drugih akata koja donose organi uprave kojima se rješava u upravnim stvarima u upravnom postupku,

b) nadzor nad zakonitošću upravnih i drugih akata koje donose pravne osobe s javnim ovlastima,

c) inspekcijski nadzor.

Članak 17.

Nadzor nad zakonitošću upravnih i drugih akata koja donose organi uprave kojima se rješava u upravnim stvarima u upravnom postupku vrši se putem rješavanja u drugostupanjskom upravnom postupku, sukladno ovlastima koje po zakonu ima drugostupanjski organ kad rješava u tom postupku.

Članak 18.

Nadzor nad zakonitošću upravnih i drugih akata koja donose pravne osobe s javnim ovlastima, organi uprave vrše u odnosu na rješavanje o pravima i obvezama građana i pravnih osoba koja su zakonom ili odlukom gradskog, odnosno općinskog vijeća, sukladno zakonu, prenesena da o njima odlučuju pravne osobe s javnim ovlastima.

Članak 19.

(1) Inspekcijski nadzor vrše organi uprave tako što ostvaruju neposredan uvid u zakonitost rada, poslovanja i postupanja pravnih osoba i građana zbog pridržavanja zakona i drugih propisa, te poduzimaju upravne i druge mjere za koje su ovlašteni zakonom, odnosno propisom gradskog ili općinskog vijeća, kao i kontrolu zakonitog postupanja organa uprave u vršenju upravnih poslova iz njihove mjerodavnosti.

(2) Inspekcijski nadzor vrše inspekcije organa uprave.

1.d) – Donošenje podzakonskih propisa i pojedinačnih akata

Članak 20.

Organi uprave donose podzakonske propise u cilju omogućavanja izvršavanja zakona i drugih propisa iz svoje mjerodavnosti, kada su za to zakonom izričito ovlašteni, kao i druge propise sukladno Ustavu i zakonu.

1.e) – Pripremanje propisa i davanje preporuka iz oblasti zakonodavstva

Članak 21.

(1) Organi uprave dužni su da, u poslovima iz svoje mjerodavnosti, pripremaju zakone i druge propise kad o tome odluči tijelo zakonodavne ili izvršne vlasti, odnosno kada samostalno ocijene da je potrebno donijeti zakon ili drugi propis ili treba izvršiti izmjene i dopune zakona ili drugog propisa iz oblasti za koju su mjerodavni.

(2) Organi uprave imaju obvezu dati preporuku organu zakonodavne ili izvršne vlasti da je potrebno donijeti zakon ili drugi propis u određenoj upravnoj oblasti i obrazložiti ciljeve koji se žele postići donošenjem tog propisa.

Članak 22.

(1) Prilikom izrade zakona i drugih propisa organi uprave su obvezni pribavljati mišljenja od drugih organa uprave ako se tim propisima reguliraju pitanja iz mjerodavnosti i djelokruga tih organa uprave, a prema potrebi, mišljenja se mogu pribavljati i od odgovarajućih stručnih ustanova i zainteresiranih pravnih osoba, ako je to mišljenje od značaja za uređivanje odgovarajućih pitanja iz njihove mjerodavnosti.

(2) Ako se za provođenje zakona ili drugog propisa koji se predlažu moraju osigurati određena financijska sredstva, organi uprave su u obrazloženju tog propisa obvezni iskazati orijentacijski iznos financijskih sredstava koja su potrebna za njihovo izvršavanje i odrediti izvore iz kojih treba osigurati ova sredstva.

1.f) – Davanje odgovora na pitanja tijela zakonodavne i izvršne vlasti, pravnih i fizičkih osoba koja se odnose na njihovu mjerodavnost

Članak 23.

Organi uprave obvezni su pripremati i davati odgovore na pitanja tijela zakonodavne, odnosno tijela izvršne vlasti koja se odnose na izvršavanje zakona i drugih propisa iz njihove mjerodavnosti, te o stanju i problemima u oblasti za koju su organi uprave osnovani, kao i davati odgovore na upite pravnih i fizičkih osoba u svezi s rješavanjem njihovih prava i dužnosti u upravnom postupku.

1.g) - Praćenje stanja u oblastima za koje su osnovani i odgovornost za stanje u tim oblastima**Članak 24.**

(1) Praćenje stanja u oblastima za koje su organi uprave osnovani odnosi se prvenstveno na stanje izvršavanja zakona i drugih propisa, što se utvrđuje na temelju podataka koje sami prikupljaju na način predviđen zakonom ili drugim propisom, kao i podataka koje na njihov zahtjev prikupljaju, obrađuju i dostavljaju drugi organi i pravne osobe i utvrđuju stanje i nastale posljedice; te u svezi s uočenim i utvrđenim stanjem poduzimaju mjere za koje su ovlašteni u cilju rješavanja utvrđenih problema.

(2) Na temelju podataka iz stavka (1) ovoga članka organi uprave izrađuju analitičke, informativne i druge materijale koje dostavljaju mjerodavnim izvršnim i zakonodavnim tijelima vlasti na razmatranje u cilju upoznavanja tih tijela sa stanjem u određenoj oblasti i potrebom poduzimanja odgovarajućih mjera.

Članak 25.

(1) Organi uprave odgovorni su u okviru svoje mjerodavnosti za stanje u oblastima za koje su osnovani, zbog izvršavanja zakona i drugih propisa i zakonitost upravnih i drugih akata koji se donose u izvršavanju tih propisa, kao i za točnost i ažurnost podataka koja podnose mjerodavnim zakonodavnim i izvršnim tijelima i organima vlasti i za točnost i ažurnost podataka o kojima, na temelju zakona i drugog propisa, vode propisane službene evidencije.

(2) U ostvarivanju odgovornosti iz stavka (1) ovoga članka, županijski organi uprave dužni su redovito u određenim vremenskim razdobljima informirati Vladu Županije o stanju, problemima i mjerama koje bi trebalo poduzeti, a gradski, odnosno općinski organi uprave o tom stanju informiraju gradonačelnika, odnosno općinskog načelnika.

(3) Kada se u određenoj oblasti ne izvršavaju zakoni i drugi propisi, organi uprave su dužni odmah poduzeti konkretne mjere za koje su ovlašteni, odnosno tijelima i organima iz stavka (2) ovoga članka predložiti poduzimanje odgovarajućih žurnih mjera iz njihove mjerodavnosti za rješavanje tih problema, sukladno zakonu.

Članak 26.

Ako se u analitičkim, informativnim ili drugim materijalima koje pripremaju organi uprave, zahtijevaju materijalni izdaci, organi uprave obvezni su u obrazloženju tih materijala iskazati orijentacijski iznos financijskih sredstava koja su potrebna za

provođenje tih materijala i odrediti izvore iz kojih treba osigurati ta sredstva.

Članak 27.

Organi uprave obavljaju i druge stručne poslove iz svog djelokruga, ostvaruju domaću i inozemnu stručnu suradnju sukladno zakonu, te u granicama svih ovlasti daju odgovarajuća objašnjenja pravnim osobama i građanima, nositeljima izvršne vlasti u jedinicama lokalne samouprave, odnosno pravnoj osobi na koju su prenesene javne ovlasti.

III – POVJERAVANJE JAVNIH OVLASTI PRAVNIM OSOBAMA NA RJEŠAVANJE**Članak 28.**

(1) Određeni upravni i stručni poslovi iz mjerodavnosti organa uprave mogu se povjeravati na vršenje pravnim osobama (u daljem tekstu: pravne osobe s javnim ovlastima), kada je to cjelishodno i kada se time postiže učinkovitije ostvarivanje određenih prava i obveza građana i pravnih osoba.

(2) Povjeravanje javnih ovlasti iz stavka (1) ovoga članka vrši se županijskim

zakonom za upravne i stručne poslove iz mjerodavnosti županijskih organa uprave, dok se odlukom gradskog, odnosno općinskog vijeća povjeravanje javnih ovlasti može vršiti za određene stručne poslove iz djelokruga lokalne samouprave grada, odnosno općine.

(3) Pravnim osobama koje imaju javne ovlasti ne mogu se povjeravati poslovi inspeksijskog nadzora, osim stručnih poslova koji su od značaja za vršenje inspeksijskog nadzora (ekspertize, tehnička ispitivanja i sl.), ako za vršenje tih poslova uprave nemaju tehničke i druge uvjete.

Članak 29.

(1) Na pravne osobe koje imaju javne ovlasti shodno se primjenjuju odredbe ovog Zakona koje se odnose na samostalnost u radu, zakonitost, javnost rada i uporabe jezika, pisma i druga načela utvrđena Ustavom i Zakonom.

(2) Zakonom kojim se povjeravaju javne ovlasti može se odrediti način obavljanja javnih ovlasti iz članka 28. ovog Zakona, kao i ovlasti i obveze županijskog organa uprave u pogledu obavljanja nadzora u svezi s vršenjem javne ovlasti.

Članak 30.

Upravni nadzor nad radom pravnih osoba s javnim ovlastima, u obavljanju upravnih poslova koji su preneseni na te pravne osobe, vrše organi uprave

iz upravnog područja i razine vlasti kojoj pripadaju upravni poslovi koji se vrše na temelju javnih ovlasti sukladno ovom i drugom zakonu, odnosno odluci gradskog i općinskog vijeća kojim su te ovlasti povjerene.

Članak 31.

(1) U obavljanju upravnog nadzora nad radom pravne osobe s javnim ovlastima, u odnosu na povjerene javne ovlasti mjerodavni organ ima sljedeća prava i dužnosti:

a) provoditi inspekcijski nadzor u okviru svoje mjerodavnosti i osiguravati zakonito i u propisanim rokovima, vršenje poslova koji se odnose na javne ovlasti,

b) sukladno zakonu rješavati u drugom stupnju, po žalbama, na upravne akte iz povjerenih javnih ovlasti,

c) po potrebi davati stručne naputke i objašnjenja za primjenu zakona i drugih propisa iz oblasti povjerenih javnih ovlasti,

d) poduzimati i druge mjere i vršiti druga prava koja po zakonu ima kao drugostupanjsko tijelo uprave u upravnom postupku.

(2) Pravne osobe s javnim ovlastima dužne su mjerodavnom organu uprave, koji vrši upravni nadzor nad njihovim radom, najmanje jedanput godišnje, podnijeti izvješće o obavljanju povjerenih javnih ovlasti i na traženje tih organa uprave dostavljati određene podatke i dokumenta koja su od značaja za vršenje upravnog nadzora u vršenju javnih ovlasti.

(3) Ako pravne osobe s javnim ovlastima ne vrše povjerene poslove sukladno zakonu i drugom propisu, organ uprave koji vrši upravni nadzor obavezan je pisano upozoriti organ upravljanja te pravne osobe koja vrši javne ovlasti i naložiti mu mjere za rješavanje tog pitanja, a prema potrebi obavezan je poduzeti i druge mjere u okviru svojih prava i dužnosti i time osigurati da se javne ovlasti vrše sukladno zakonu i drugom propisu kojim su te ovlasti povjerene.

(4) Organ upravljanja pravne osobe s javnim ovlastima dužan je postupiti po nalogu organa uprave iz stavka (3) ovog članka.

IV – OSNIVANJE ORGANA UPRAVE I UPRAVNIH ORGANIZACIJA

VI. 1. Zajedničke odredbe i načela za osnivanje organa uprave i upravnih organizacija

Članak 32.

(1) Za obavljanje poslova iz članka 10. ovoga Zakona, osnivaju se organi uprave i upravne organizacije, predviđeni ovim Zakonom.

(2) Organi uprave osnivaju se za vršenje upravnih, stručnih i drugih poslova (u daljem tekstu: upravni i stručni poslovi), a upravne organizacije osnivaju se za obavljanje stručnih i drugih poslova (u daljem tekstu: stručni poslovi).

IV. 1. a) Organi uprave

Članak 33.

(1) Županijski organi uprave osnivaju se na način kojim se osigurava potpuno, učinkovito i racionalno obavljanje svih upravnih i stručnih poslova iz okvira mjerodavnosti Županije i učinkovito ostvarivanje prava i izvršavanje obaveza građana i pravnih osoba.

(2) Županijski organi uprave osnivaju se prema vrsti i obujmu poslova i načelima grupiranja poslova prema vrsti, složenosti i međusobnoj funkcionalnoj povezanosti, kao i s potrebama osiguranja djelotvornog rukovođenja radom organa uprave.

IV.1.b) Upravne organizacije

Članak 34.

(1) Upravne organizacije osnivaju se za vršenje stručnih poslova koji pretežno zahtijevaju primjenu stručnih i znanstvenih metoda rada i s njima povezanih upravnih poslova.

(2) Upravne organizacije, po pravilu, osnivaju se na razini županije, a iznimno mogu se osnivati i u općini i gradu s najmanje 50.000 stanovnika ili ako je to predviđeno posebnim zakonom, te ako za njihovim osnivanjem ima stvarne potrebe i ako postoje poslovi koji spadaju u mjerodavnost upravnih organizacija.

(3) Upravne organizacije u općini i gradu mogu se osnovati samo pod uvjetom ako se poslovi iz stavka (1) ovoga članka, ne mogu vršiti u okviru općinskog, odnosno gradskog organa uprave. Općinsko, odnosno gradsko vijeće može osnovati posebnu upravnu organizaciju ako procijeni da bi se na takav način bolje obavljali poslovi iz mjerodavnosti općine ili Grada, odnosno ako se time postiže racionalnije i djelotvornije vršenje određenih poslova.

(4) Zakonom, odnosno odlukom kojima se vrši osnivanje upravnih organizacija (samostalne ili u sastavu organa uprave) može se utvrditi da upravna organizacija ima svojstvo pravne osobe.

IV.1.c) Kriteriji za osnivanje organa uprave, odnosno upravnih organizacija

Hercegovačko-neretvanske županije

Članak 35.

(1) Prilikom osnivanja organa uprave, odnosno upravnih organizacija, mora se polaziti od sljedećih kriterija i to:

a) da se broj i vrsta organa uprave i upravnih organizacija osniva isključivo prema obujmu i vrsti upravnih i stručnih poslova koji su zakonom i drugim propisima stavljeni u mjerodavnost organa uprave, odnosno upravnih organizacija,

b) da se isti i slični upravni i stručni poslovi vrše u okviru jednog organa uprave, odnosno jedne upravne organizacije i tako osigura da se takvi poslovi grupiraju u okviru istog organa uprave, odnosno iste upravne organizacije;

c) da se poslovi iz mjerodavnosti Federacije koji su federalnim zakonom preneseni na vršenje županiji, stave u mjerodavnost onog organa uprave, odnosno upravne organizacije koji imaju iste ili slične poslove u svojoj mjerodavnosti i tako izbjegne osnivanje posebnih organa za vršenje prenesenih poslova, ako federalnim zakonom nije drugačije određeno,

d) da broj i vrsta organa uprave i upravnih organizacija bude prilagođen broju stanovnika i ekonomskoj razvijenosti županije.

IV.2. Osnivanje županijskih organa uprave i županijskih upravnih organizacija

Članak 36.

(1) Županijski organi uprave i županijske upravne organizacije osnivaju se i ukidaju i njihov djelokrug utvrđuje županijskim Zakonom o organizaciji i djelokrugu županijskih organa uprave i upravnih organizacija, sukladno ovom Zakonu.

Članak 37.

(1) Županijski organi uprave su: županijska ministarstva i županijske uprave.

(2) Županijske upravne organizacije su: županijski zavodi, županijske direkcije i županijske agencije.

(3) Županijske upravne organizacije mogu se osnivati kao samostalne županijske upravne organizacije i kao županijske upravne organizacije u sastavu županijskog ministarstva.

IV.2.a) Županijsko ministarstvo

Članak 38.

Županijsko ministarstvo osniva se za vršenje upravnih i stručnih poslova iz mjerodavnosti Županije iz jedne ili više srodnih oblasti u kojima županijski organi uprave, u cjelini ili većem obujmu, neposredno izvršavaju ili osiguravaju izvršavanje županijskih

zakona i drugih županijskih propisa i odgovaraju za njihovo izvršavanje.

Članak 39.

(1) Županijsko ministarstvo obavlja upravne i druge stručne poslove iz svog djelokruga, a posebno:

a) neposredno primjenjuje zakone i druge propise,

b) osigurava provedbu zakona i drugih propisa,

c) priprema nacрте i prijedloge zakona i drugih propisa,

d) rješava u upravnim stvarima u prvom stupnju kad je na to zakonom ovlašten, te u drugom stupnju, ako zakonom nije drukčije određeno,

e) provodi upravni, odnosno inspekcijski nadzor,

f) vodi propisane evidencije,

g) prati stanje u svom djelokrugu, te mjerodavnim tijelima predlaže poduzimanje odgovarajućih mjera,

h) izrađuje stručne podloge za postupak odlučivanja,

i) osigurava suradnju stručnih i znanstvenih ustanova, te predlaže mjerodavnim tijelima organiziranje određenih službi i stručnih tijela.

IV.2.b) Samostalne županijske uprave i samostalne upravne organizacije

Članak 40.

Županijska uprava osniva se za vršenje određenih upravnih i stručnih poslova čija priroda i način izvršavanja zahtijeva posebnu organiziranost i samostalnost u radu.

Članak 41.

(1) Županijske upravne organizacije: zavodi, direkcije i agencije mogu se osnivati kao samostalne županijske organizacije i kao županijske organizacije u sastavu ministarstva.

(2) Županijskim zakonom o organizaciji i djelokrugu županijskih organa uprave i županijskih organizacija mogu se osnivati upravne organizacije drugog naziva, što se konkretno određuje tim Zakonom, ako je to adekvatnije materiji koja se nalazi u mjerodavnosti te organizacije.

Članak 42.

Županijski zavod osniva se za vršenje određenih stručnih i drugih poslova koji pretežno zahtijevaju primjenu stručnih i znanstvenih metoda rada i s njima povezanih upravnih poslova čija priroda i način izvršavanja zahtijeva organiziranje posebnog organa samostalnog u svom radu.

Članak 43.

Županijska direkcija i županijska agencija osnivaju se za vršenje određenih stručnih poslova pretežno gospodarskog karaktera i s njima povezanih upravnih poslova čija priroda i način izvršavanja zahtijevaju organiziranje posebnog organa samostalnog u svom radu.

Članak 44.

(1) Samostalne uprave i upravne organizacije obavljaju upravne, stručne i druge poslove iz svoje mjerodavnosti, a posebno:

a) proučavaju i istražuju određena pitanja primjenom posebnog načina rada, koja su isključivo u okvirima županijske uprave,

b) vode propisane evidencije i izdaju u svezi s tim uvjerenja i potvrde,

c) obavljaju upravni nadzor i rješavaju u upravnim stvarima ako su na to izričito zakonom ovlašteni,

d) pripremaju nacрте zakona, prijedloge drugih propisa, daju mišljenja o načinu provedbe zakona i drugih propisa iz svoje oblasti, pripremaju stručne podloge za postupak odlučivanja u županijskim tijelima vlasti,

e) ostvaruju suradnju s domaćim i stranim pravnim subjektima,

f) prikupljaju, sređuju i izdvajaju podatke od interesa za djelatnost za koju su osnovane,

g) obavljaju i druge poslove utvrđene zakonom.

Članak 45.

(1) Županijske uprave i županijske upravne organizacije mogu se osnivati u sastavu županijskog ministarstva onda kada je to potrebno zbog međusobne povezanosti poslova iz mjerodavnosti županijskog ministarstva i županijske uprave, odnosno županijske upravne organizacije i kad je, pored određenog stupnja samostalnosti u vršenju poslova iz mjerodavnosti uprave, odnosno upravne organizacije, potrebno osigurati da županijsko ministarstvo vrši usmjeravanje i nadzor u vršenju poslova iz mjerodavnosti tih uprava i organizacija.

(2) Županijske uprave i županijske upravne organizacije u sastavu ministarstva, samostalne su u svom radu zbog izvršavanja svih poslova iz svoje mjerodavnosti, osim u pitanjima iz članka 46. ovog Zakona, koja ostvaruje županijsko ministarstvo u čijem se sastavu nalaze te uprave, odnosno županijske organizacije.

Članak 46.

(1) U poslovima iz mjerodavnosti županijske uprave, odnosno županijske upravne organizacije,

koje se nalaze u sastavu županijskog ministarstva, županijski ministar donosi podzakonske propise i opće akte za izvršavanje županijskih zakona iz tih oblasti i vrši upravni nadzor nad radom te uprave, odnosno upravne organizacije.

(2) U vršenju upravnog nadzora iz stavka (1) ovog članka županijski ministar ima sljedeće ovlasti:

a) Rješavati u upravnom postupku o pravnim lijekovima izjavljenim protiv upravnih akata koja donosi uprava, odnosno upravna organizacija, ako posebnim federalnim, odnosno županijskim zakonom nije određeno da o tome rješava drugi organ,

b) Davati suglasnosti na akte uprave, odnosno upravne organizacije koje oni donose izvan upravnog postupka, kada je to federalnim ili županijskim zakonom određeno,

c) Tražiti izvješća i obavijesti o radu uprave, odnosno upravne organizacije u svezi izvršavanja poslova iz njihove mjerodavnosti,

d) Odrediti izvršenje pojedinih zadataka iz mjerodavnosti uprave, odnosno upravne organizacije i rokove za njihovo izvršenje,

e) Vršiti druge ovlasti koje su mu posebnim zakonom date u mjerodavnost.

(3) Županijske uprave i županijske upravne organizacije iz stavka (1) ovoga članka, u izvršavanju poslova iz svoje mjerodavnosti neposredno ostvaruju suradnju s drugim organima uprave i pravnim osobama, a odnose prema Vladi Županije i Skupštini Županije ostvaruju preko ministra koji rukovodi županijskim ministarstvom u čijem sastavu se nalazi ta uprava, odnosno upravna organizacija.

Članak 47.

(1) Za vršenje određenih upravnih i stručnih poslova iz mjerodavnosti Županije mogu se u gradu i općini osnivati područne jedinice županijskih ministarstava, županijskih uprava i županijskih upravnih organizacija, kao njihove organizacijske jedinice.

(2) Područne jedinice mogu se osnivati samo pod uvjetom ako je to nužno radi djelotvornijeg i racionalnijeg vršenja određenih poslova iz mjerodavnosti odgovarajućeg županijskog organa uprave ili upravne organizacije iz stavka (1) ovog članka.

(3) Područne jedinice osniva Vlada Županije na prijedlog rukovoditelja županijskog organa iz stavka (1) ovog članka, a aktom o osnivanju područnih jedinica utvrđuje se njihova mjerodavnost, područje na kojem djeluju, sjedište i druga pitanja značajna za njihov rad, a bliža razrada svih tih pitanja utvrđuje se u Pravilniku o unutarnjoj organizaciji županijskog organa uprave, odnosno županijske organizacije.

IV.3. Unutarnja organizacija organa uprave i upravnih organizacija

Članak 48.

(1) Unutarnja organizacija županijskih organa uprave i upravnih organizacija, utvrđuje se Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji.

(2) Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji utvrđuje se osobito:

- a) organizacijske jedinice i njihova mjerodavnost,
- b) sistematizacija radnih mjesta koja obuhvata:
 1. nazive radnih mjesta,
 2. opis poslova,
 3. uvjete za vršenje poslova,
 4. vrstu djelatnosti,
 5. naziv skupine u koju spadaju poslovi,
 6. složenost poslova i
 7. druge elemente.
- c) način rukovođenja organom i organizacijskim jedinicama,
- d) programiranje i planiranje poslova,
- e) ovlasti i odgovornost rukovodećih državnih službenika u vršenju poslova,
- f) broj vježbenika koji se primaju u radni odnos i uvjeti za prijem vježbenika,
- g) i druga pitanja predviđena propisom iz članka 49. ovoga Zakona.

(3) Unutarnja organizacija uprava, odnosno upravnih organizacija koje se nalaze u sastavu županijskog ministarstva, utvrđuje se kao poseban dio u okviru Pravilnika o unutarnjoj organizaciji županijskog ministarstva, u čijem se sastavu nalaze.

(4) Pravilnik o unutarnjoj organizaciji izrađuje se i donosi na način utvrđen u propisu iz članka 49. ovoga Zakona i drugim propisima.

Članak 49.

(1) Pravilnik o unutarnjoj organizaciji županijskih organa uprave i upravnih organizacija, donose: rukovoditelji županijskog organa uprave, odnosno županijske upravne organizacije, uz suglasnost Vlade Županije,

(2) Pravilnik o unutarnjoj organizaciji uprava, odnosno upravnih organizacija koje se nalaze u sastavu županijskog ministarstva, kao poseban dio pravilnika ministarstva, donosi ministar, na prijedlog rukovoditelja uprave, odnosno upravne organizacije u sastavu ministarstva, uz suglasnost Vlade Županije.

Članak 50.

(1) Uredbom Vlade Županije utvrđuju se temeljna načela unutarnjeg ustroja županijskih organa uprave i upravnih organizacija, naziv unutarnjih sastavnih

jedinica i njihov djelokrug, način rukovođenja, okvirni broj potrebnih službenika i namještenika za obavljanje poslova iz mjerodavnosti tih jedinica, način planiranja poslova, radno vrijeme, kao i druga pitanja od posebnog značenja za rad županijskih tijela uprave.

IV.4. Stručne i druge službe

Članak 51.

(1) Za vršenje određenih stručnih, tehničkih i drugih poslova za potrebe organa uprave i upravnih organizacija, mogu se osnivati stručne, tehničke i druge zajedničke ili samostalne službe ili druga tijela.

(2) Stručne službe i druga tijela iz stavka (1) ovoga članka, osniva Vlada Županije za svoje potrebe i potrebe županijskih organa uprave i županijskih upravnih organizacija.

(3) Aktom o osnivanju stručnih službi ili drugih tijela iz stavka (1) ovoga članka, utvrđuje se: naziv službe, odnosno tijela, mjerodavnost, rukovođenje, odgovornost i druga pitanja od značaja za organizaciju i rad službe, odnosno tijela, a može se, ako to priroda poslova zahtijeva, odrediti da služba, odnosno drugo tijelo ima svojstvo pravne osobe.

(4) Za vršenje određenih tehničkih poslova, kao što su ugostiteljske usluge, održavanje čistoće i drugi slični poslovi, mogu se angažirati pravne osobe koje se bave tim poslovima o čemu organi iz stavka (2) ovoga članka, zaključuju ugovor, ako je takav način vršenja tih poslova racionalniji, djelotvorniji i ekonomičniji.

Članak 52.

Ako se radi o obvezama koje su međunarodnim ugovorom utvrđene za Županiju, a nisu u mjerodavnosti niti jednog županijskog organa uprave, Vlada Županije može osnovati određene službe i druga tijela za suradnju s međunarodnim organizacijama, sukladno obvezama preuzetim tim međunarodnim ugovorima i odrediti njihov djelokrug, ovlasti i odgovornosti.

V. RUKOVOĐENJE ORGANIMA UPRAVE I UPRAVNIM ORGANIZACIJAMA

V.1. Zajedničke odredbe

Članak 53.

(1) Predsjedavajući i zamjenici predsjedavajućeg Skupštine Županije, predsjednik Vlade i ministri u Vladi, su dužnosnici Županije.

(2) Dužnosnici, nositelji izvršne vlasti Županije su: predsjednik Vlade i ministri.

(3) Plaće, te prava i obveze iz radnog odnosa dužnosnika zakonodavne i izvršne vlasti Županije utvrđuju se posebnim županijskim zakonom.

(4) Dužnosnici izvršne vlasti Županije ne mogu istodobno obavljati i dužnosti u zakonodavnoj ili pravosudnoj vlasti Županije, niti obavljati bilo koju dužnost koja je nespojiva s dužnošću na koju je izabran i koju trenutno obnaša.

Članak 54.

(1) Županijskim ministarstvom rukovodi ministar, a samostalnom županijskom upravom i samostalnom upravnom organizacijom, rukovodi ravnatelj.

(2) Županijskom upravom i županijskom upravnom organizacijom u sastavu ministarstva rukovodi ravnatelj koji ima status rukovodećeg državnog službenika ministarstva.

(3) Rukovoditeljima organa uprave i upravnih organizacija u rukovođenju pojedinim područjima rada pomažu rukovodeći državni službenici.

V.2. Županijski ministar

Članak 55.

(1) Županijskim ministarstvom rukovodi ministar, sukladno zakonu.

(2) Županijskim ministarsukladno zakonu predstavlja županijsko ministarstvo i upravlja njegovim radom, osobito:

a) provodi odluke i zaključke Vlade Županije,
b) donosi provedbene propise kad je na to zakonom ili propisom ovlašten,

c) brine o zakonitom i blagovremenom izvršavanju zakona i drugih propisa, te u pitanjima od zajedničkog interesa osigurava suradnju ministarstva s tijelima vlasti, s nositeljima izvršne vlasti u jedinicama lokalne samouprave i pravnim osobama koje imaju javne ovlasti da provode županijske propise, te drugim pravnim osobama,

d) prema državnim službenicima i namještenicima poduzima mjere utvrđene zakonom i drugim propisima u slučaju povrede službene dužnosti, te sukladno zakonu odlučuje o pravima, obvezama i odgovornostima državnih službenika i namještenika iz radnog odnosa,

e) vrši druge poslove za koje je zakonom i drugim propisima ovlašten.

(3) Županijski ministar može imati savjetnike koji nemaju status državnog službenika, a čija se radna mjesta utvrđuju u Pravilniku o unutarnjoj organizaciji.

Članak 56.

(1) Kandidat za mjesto predsjednika Vlade predlaže ministre.

(2) Ministri zajedno s predsjednikom Vlade čine Vladu Županije, a istu potvrđuje Skupština Županije dvotrećinskom većinom glasova.

(3) Svaki ministar predstavlja i zastupa ministarstvo i odgovara predsjedniku Vlade i Skupštini Županije, te snosi krajnju odgovornost za rad svog ministarstva.

(4) Na prijedlog predsjednika Vlade ili prijedlog 1/3 zastupnika u Skupštini Županije, Skupština Županije, odlučuje o odgovornosti ministra, glasovanjem o (ne) povjerenju.

(5) Ministru kojem je Skupština dvotrećinskom većinom glasova, izglasovala nepovjerenje, prestaje dužnost.

(6) Upraznjeno mjesto ministra popunjava se istim postupkom.

(7) Mandat novoizabranog ministra traje koliko bi trajao mandat smijenjenom ministru umjesto kojeg je postavljen.

Članak 57.

(1) Ministar je obvezan, na temelju i u okviru Ustava, zakona i drugih propisa savjesno i odgovorno obnašati povjerenu funkciju i osobno je odgovoran za njezino obnašanje, kao i za rad ministarstva kojim rukovodi.

(2) Ministar je obvezan izvještavati organ izvršne vlasti o stanju u oblasti za koju je ministarstvo osnovano i o izvršavanju zakona i drugih propisa, uputa i smjernica koje utvrdi taj organ, kao i o poduzetim mjerama i o radu ministarstva kojim rukovodi, s tim da o tim pitanjima može izvještavati i organ zakonodavne vlasti, ako on to zatraži.

Članak 58.

(1) Ministar je odgovoran ako se u izvršavanju svojih ovlasti i obveza ne pridržava ustava, zakona i drugih propisa i općih akata ili ako u okviru svojih mjerodavnosti ne osigurava provođenje zakona i drugih propisa i općih akata ili ako iz drugih razloga postane nedostojan obnašanja funkcije ministra.

(2) Ako se utvrdi da postoji odgovornost iz stavka (1) ovoga članka, ministar se smjenjuje s funkcije, a smjenjivanje ne isključuje kazneno gonjenje, niti odgovornost u građanskom postupku, ako ustavom i zakonom nije drugačije određeno.

(3) Smjenjivanje ministra s funkcije vrši organ koji ga je, sukladno Ustavu postavio na funkciju ministra, a vrši se na način uređen člankom 56. ovog Zakona.

Hercegovačko-neretvanske županije

(4) Smijenjeni ministar ostaje na dužnosti do imenovanja novog ministra, u koliko to nije u suprotnosti sa drugim zakonom.

U slučaju duže spriječenosti ili smrti istog, rukovođenjem ministarstva vrši osoba koju imenuje Vlada iz reda rukovodećih državnih službenika tog ministarstva.

Članak 59.

(1) Ako ministar smatra da nije u mogućnosti uspješno vršiti povjerene ovlasti i obveze, odnosno da ne može preuzeti odgovornost za njihovo vršenje, ima pravo podnijeti ostavku, koja se podnosi u pisanoj formi.

(2) Županijski ministar podnosi ostavku predsjedniku Vlade Županije.

(3) Ministar koji je podnio ostavku ostaje na dužnosti do imenovanja novog ministra.

(4) Ukoliko to nije regulirano ovim Zakonom, na radno – pravni status nositelja izvršnih funkcija primjenjivat će se odredbe drugih zakona koji reguliraju ovu oblast.

V.3. Ravnatelj samostalne županijske uprave i upravne organizacije

Članak 60.

(1) Radom županijske uprave i upravne organizacije rukovodi ravnatelj.

(2) Ravnatelj predstavlja i zastupa upravu, odnosno upravnu organizaciju i organizira i osigurava vršenje svih poslova iz mjerodavnosti uprave, odnosno upravne organizacije.

(3) Ravnatelj samostalne uprave, odnosno samostalne upravne organizacije, u rukovođenju tom upravom, odnosno organizacijom, ima prava i obveze da: predstavlja i zastupa upravu, odnosno upravnu organizaciju, osigurava i organizira zakonito i djelotvorno obavljanje svih poslova iz mjerodavnosti uprave, odnosno upravne organizacije, donosi podzakonske propise i druge opće i pojedinačne akte za koje je zakonom ovlašten i poduzima druge mjere za vršenje poslova iz mjerodavnosti uprave, odnosno upravne organizacije kojom rukovodi, te odlučuje sukladno Zakonu o pravima, obvezama i odgovornostima državnih službenika i namještenika iz radnog odnosa, te vrši druge poslove za koje je zakonom i drugim propisima ovlašten.

Članak 61.

(1) Ravnatelj samostalne uprave, odnosno samostalne upravne organizacije obavezan je na temelju i u okviru Ustava, zakona i drugih propisa

savjesno i odgovorno obnašati povjerenu mu dužnost i osobno je odgovoran za njezino obnašanje, kao i za rad uprave, odnosno upravne organizacije kojom rukovodi.

(2) Ravnatelj samostalne uprave, odnosno samostalne upravne organizacije obavezan je izvještavati Vladu Županije o stanju u oblasti za koju je uprava, odnosno upravna organizacija osnovana i o izvršavanju zakona i drugih propisa, uputa i smjernica koje je utvrdila Vlada Županije, kao i o poduzetim mjerama i o radu uprave, odnosno upravne organizacije kojom rukovodi, s tim da o tim pitanjima može izvještavati i tijelo zakonodavne vlasti ako ono to zatraži.

Članak 62.

(1) Ravnatelj samostalne županijske uprave i samostalne upravne organizacije za svoj rad i rad uprave, odnosno upravne organizacije kojom rukovodi odgovoran je Vladi Županije.

(2) Ravnatelj samostalne županijske uprave i samostalne županijske upravne organizacije, sukladno zakonu, ima status rukovodećeg državnog službenika.

V. 4. Ravnatelj uprave, odnosno upravne organizacije u sastavu ministarstva

Članak 63.

Ravnatelj uprave, odnosno upravne organizacije u sastavu županijskog ministarstva ovlasti u rukovođenju upravom, odnosno upravnom organizacijom utvrđene u odredbama članka 60. i 61. ovog Zakona ostvaruje samostalno, osim u pitanjima koja su utvrđena odredbama članka 46. ovog Zakona.

Članak 64.

(1) Ravnatelj županijske uprave, odnosno županijske upravne organizacije u sastavu županijskog ministarstva za svoj rad i rad uprave, odnosno upravne organizacije kojom rukovodi odgovoran je županijskom ministru.

(2) Ravnatelj županijske uprave, odnosno županijske upravne organizacije u sastavu županijskog ministarstva sukladno zakonu ima status rukovodećeg državnog službenika.

V.5. Rukovodeći državni službenici u organima uprave i upravnim organizacijama

Članak 65.

(1) Rukovodeći državni službenici u organima uprave i upravnim organizacijama su:

- a) ravnatelj samostalne uprave i samostalne upravne organizacije,
- b) tajnik organa uprave i upravne organizacije,
- c) ravnatelj uprave i upravne organizacije u sastavu ministarstva,
- d) pomoćnik rukovoditelja organa uprave i upravne organizacije,
- e) glavni županijski inspektori,
- f) glavni općinski, odnosno gradski inspektor.

(2) Rukovodeći državni službenici iz stavka 1. ovoga članka, pomažu rukovoditelju organa uprave i upravne organizacije u rukovođenju osnovnim organizacijskim jedinicama i neposredno vrše poslove utvrđene zakonom, drugim propisima i Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji.

(3) Radna mjesta rukovodećih državnih službenika utvrđuju se u Pravilniku o unutarnjoj organizaciji organa uprave i upravne organizacije.

Članak 66.

(1) Ravnatelja samostalne županijske uprave i samostalne županijske upravne organizacije postavlja Vlada Županije, sukladno Zakonu o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Zakon o državnoj službi).

(2) Rukovodeće državne službenike iz članka 65. stavak (1) točka b) do e) ovoga Zakona, postavlja na radno mjesto rukovoditelj županijskog organa uprave, odnosno županijske upravne organizacije, sukladno Zakonu o državnoj službi, ukoliko za rukovoditelja uprave i upravne organizacije u sastavu županijskog ministarstva, posebnim zakonom nije drugačije određeno.

Članak 67.

(1) Rukovodeći državni službenici u vršenju poslova radnog mjesta na koje su postavljeni imaju ovlasti utvrđene zakonom, podzakonskim propisima i Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji.

(2) Rukovoditelj samostalne županijske uprave i samostalne županijske upravne organizacije odgovara Vladi Županije, a rukovoditelj samostalne županijske uprave, odnosno samostalne županijske upravne organizacije, koje se nalaze u sastavu županijskog ministarstva, za svoj rad i rad uprave, odnosno upravne organizacije, odgovara ministru i Vladi Županije.

(3) Rukovodeći državni službenici, osim rukovoditelja samostalne uprave i samostalne upravne organizacije, za svoj rad i rad organizacijske jedinice kojom rukovode, odgovaraju rukovoditelju organa uprave, odnosno rukovoditelju upravne organizacije.

VI. PODZAKONSKI PROPISI KOJE DONOSE ORGANI UPRAVE I UPRAVNE ORGANIZACIJE

Članak 68.

(1) Organi uprave i samostalne upravne organizacije mogu donositi podzakonske propise iz svoje nadležnosti u cilju omogućavanja izvršavanja zakona i drugih propisa za koje su zaduženi.

(2) Organi uprave i upravne organizacije mogu donositi sljedeće provedbene podzakonske propise: pravilnik kao provedbeni propis i naputak, instrukciju i naredbu, kao opće akte kada su na to zakonom izričito ovlašteni i u granicama ovlasti danih u tom zakonu.

(3) Kada se zakonom daje ovlast za donošenje podzakonskog propisa moraju se bliže odrediti pitanja koja će se tim propisom regulirati i utvrditi rok u kojem taj propis treba donijeti.

(4) Podzakonske propise donose rukovoditelji organa uprave, odnosno rukovoditelji upravnih organizacija.

Članak 69.

(1) **Pravilnikom** se bliže razrađuju pojedine odredbe županijskog zakona radi osiguranja uvjeta za odgovarajuću primjenu tog zakona i utvrđuje unutarnje uređenje županijskog organa uprave, odnosno upravne organizacije.

(2) **Naputkom** se propisuje način izvršavanja određenih upravnih i stručnih poslova koji se odnose na pojedina pitanja utvrđena županijskim zakonom.

(3) **Instrukcijom** se utvrđuju pravila i upute o načinu vršenja pojedinih upravnih i stručnih poslova od strane organa uprave i upravnih organizacija, odnosno pravnih osoba s javnim ovlastima u provedbi i primjeni županijskih zakona i drugih propisa.

(4) **Naredbom** se naređuje ili zabranjuje postupanje u određenoj situaciji koja ima opći značaj.

(5) Iznimno, posebnim zakonom može se predvidjeti drugačiji naziv podzakonskog propisa ako je to adekvatnije prirodi materije koja se treba urediti tim propisom, a istim se uređuju pitanja koja su predviđena u zakonskom temelju za donošenje tog općeg akta.

(6) Pravilnici, napuci, instrukcije i naredbe objavljuju se u službenom glasilu Županije, a stupaju na snagu najranije osmog dana od dana objavljivanja ako tim propisima nije iznimno određeno da zbog posebno važnih razloga stupaju na snagu danom objavljivanja.

(7) Iznimno, od odredbe prethodnog stavka Pravilnik kojim se utvrđuje unutarnje uređenje organa uprave i naputak kojim se propisuje način rada u obavljanju poslova uprave ne moraju se objavljivati.

Članak 70.

(1) Organi uprave i upravne organizacije u vršenju poslova iz svoje mjerodavnosti, koje se odnose na upravno rješavanje i rješavanje o pravima, dužnostima i odgovornostima državnih službenika i namještenika iz radnog odnosa, kao i drugim pojedinačnim stvarima, donose rješenja, zaključke i druge pojedinačne akte predviđene posebnim propisom.

(2) Pojedinačne akte iz stavka (1) ovog članka donosi rukovoditelj organa uprave, odnosno upravne organizacije.

(3) Rukovoditelji organa uprave, odnosno upravnih organizacija mogu ovlastiti rukovodeće državne službenike ili druge državne službenike da donose pojedinačne akte za određena pitanja iz stavka (1) ovoga članka o čemu su dužni donijeti pisano rješenje.

VII. VRŠENJE POSLOVA IZ NADLEŽNOSTI ORGANA UPRAVE I UPRAVNIH ORGANIZACIJA I RADNI ODNOSI U TIM ORGANIMA I ORGANIZACIJAMA

Članak 71.

(1) Poslovi koji spadaju u mjerodavnost organa uprave i upravnih organizacija su:

- a) poslovi osnovnih djelatnosti,
- b) poslovi administrativno-tehničkih i pomoćnih djelatnosti (dopunski poslovi osnovne djelatnosti i poslovi pomoćne djelatnosti).

(2) Vrsta, složenost i sadržaj poslova iz stavka (1) ovoga članka i uvjeti za njihovo vršenje uređuju se posebnim propisom, sukladno zakonu kojim se uređuje radno-pravni status državnih službenika i namještenika.

(3) Poslove osnovne djelatnosti vrše rukovodeći i ostali državni službenici visoke školske spreme, a dopunske poslove osnovne djelatnosti i poslove pomoćne djelatnosti vrše namještenici više, srednje i niže školske spreme.

Članak 72.

Položaj, prava, dužnosti i odgovornost, kao i plaće i druga materijalna prava iz radnog odnosa i u svezi s radnim odnosom državnih službenika i namještenika u organima uprave i upravnim organizacijama, uređuju se posebnim zakonima o radno-pravnom statusu službenika, odnosno namještenika.

Članak 73.

(1) Ako dođe do ukidanja organa uprave ili upravne organizacije ili do prenošenja određenih poslova iz mjerodavnosti jednog organa uprave ili upravne organizacije u mjerodavnost drugog organa uprave ili upravne organizacije, u tom slučaju organ uprave ili upravna organizacija koji preuzimaju poslove ukinutog organa, odnosno koji preuzimaju određene poslove iz mjerodavnosti drugog organa ili upravne organizacije, preuzimaju i državne službenike i namještenike koji su radili na tim poslovima do dana ukidanja organa, odnosno do dana prenošenja poslova.

(2) Radno-pravni status državnih službenika i namještenika iz stavka (1) ovog članka rješava se prema Pravilniku o unutarnjoj organizaciji organa uprave ili upravne organizacije koji preuzimaju poslove ukinutog organa uprave ili upravne organizacije, odnosno određene poslove iz mjerodavnosti drugog organa uprave ili upravne organizacije. Pitanje prekobrojnih državnih službenika i namještenika rješava se po zakonu kojim je reguliran radno-pravni status državnih službenika, odnosno namještenika.

VIII. ODNOS IZVRŠNE VLASTI ŽUPANIJE PREMA SKUPŠTINI ŽUPANIJE, MEĐUSOBNI ODNOSI IZVRŠNIH TIJELA VLASTI U ŽUPANIJI I ODNOS ŽUPANIJSKIH TIJELA VLASTI PREMA OMBUDSMENIMA

VIII. A. ODNOS VLADE ŽUPANIJE PREMA SKUPŠTINI ŽUPANIJE

Članak 74.

Radi ostvarivanja Ustavom i zakonom utvrđenih ovlasti Skupštine Županije, Vlada Županije provodi županijske zakone i predlaže Skupštini donošenje zakona i drugih propisa iz svoje ovlasti. Vlada Županije odgovara Skupštini za izvršavanje županijskih zakona i drugih propisa, izvršavanje sudskih odluka i vršenje drugih ovlasti povjerenih Županiji od Federalne vlasti. U tom cilju, Vlada Županije i županijska tijela uprave dostavljaju Skupštini informacije i obavijesti po pitanjima iz svoje ovlasti, te podatke, spise, izvješća, program rada i drugo što je potrebno za izvještavanje o svom radu i o stanju u oblastima iz djelokruga Vlade i njenih tijela, na vlastitu inicijativu ili traženje Skupštine.

VIII. B. MEĐUSOBNI ODNOSI IZVRŠNIH TIJELA VLASTI U ŽUPANIJI

B.1.a. - Odnos Vlade Županije i županijskog tijela uprave, nositelja izvršne vlasti u jedinicama lokalne samouprave na koje su preneseni poslovi županijske uprave, odnosno ravnatelja pravne osobe kojoj su povjerene javne ovlasti prema predsjedniku Vlade HNŽ

Članak 75.

(1) Radi ostvarivanja dužnosti iz Ustava utvrđenih ovlasti predsjednika Vlade Županije, županijska tijela uprave, nositelji izvršne vlasti u jedinicama lokalne samouprave na koje su preneseni poslovi županijske uprave i ravnatelj pravne osobe kojoj su povjerene javne ovlasti, dostavljaju predsjedniku Vlade Županije informacije i obavijesti o pitanjima iz svoje ovlasti i podatke, spise i drugu dokumentaciju koja je potrebna za izvještavanje o svom radu i o stanju u oblastima iz njihove ovlasti, na vlastitu inicijativu ili njegovo traženje.

(2) Županijska tijela uprave i upravne organizacije, nositelji izvršne vlasti u jedinicama lokalne samouprave na koje su preneseni poslovi županijske uprave, odnosno ravnatelj pravne osobe na koje su prenesene javni ovlasti, obvezni su postupiti po nalogima i zahtjevima predsjednika Vlade u pitanjima od značaja za ostvarivanje Ustavom i zakonom utvrđenih ovlasti i obveza predsjednika Vlade.

B.1.b. - Odnos županijskog tijela uprave, nositelja izvršne vlasti u jedinicama lokalne samouprave, odnosno ravnatelja pravne osobe u prenesenim poslovima, odnosno povjerenim javnim ovlastima, prema Vladi Županije

Članak 76.

(1) Tijela uprave, nositelji izvršne vlasti u jedinicama lokalne samouprave u prenesenim poslovima županijske uprave, odnosno ravnatelj pravne osobe, kojoj su povjerene javne ovlasti dužni su osigurati zakonito, potpuno i učinkovito obavljanje prenesenih poslova županijske uprave, odnosno povjerenih javnih ovlasti.

(2) Tijela iz stavka 1. ovog članka imaju ovlasti i obveze da Vladi Županije iznose, radi razmatranja, pojedina značajna pitanja iz djelokruga prenesenih poslova i da daju preporuke u svezi s izvršavanjem zakona i drugih propisa.

(3) Tijela iz stavka 1. ovog članka, obvezna su na zahtjev Vlade Županije, podnositi izvješće o svom radu, o stanju u odnosnoj oblasti, o izvršavanju zakona i drugih propisa, a sve to iz prenesenih poslova, odnosno povjerenih javnih ovlasti, te sukladno programu rada tog tijela, pripremati propise, analitičko-informativne

i druge materijale iz prenesenih poslova, odnosno povjerenih ovlasti.

(4) Tijela iz stavka (1) ovog članka obvezna su, na zahtjev Vlade Županije, poduzeti odgovarajuće organizacijske, kadrovske i druge mjere kojima se osigurava učinkovito izvršavanje prenesenih poslova, odnosno povjerenih javnih ovlasti.

Članak 77.

U cilju osiguranja provedbe zaključaka Skupštine Županije i izvršavanja županijskih zakona Vlada Županije utvrđuje zadatke županijskih tijela uprave, nositelja izvršne vlasti u jedinicama lokalne samouprave u prenesenim poslovima županijske uprave i pravnim osobama kojima su povjerene javne ovlasti, daje zadatke u svezi s predlaganjem i davanjem preporuka u pogledu propisa iz djelokruga tih tijela, nalaže im i povjerava izdavanje nputaka, instrukcija, naredbi i donošenja propisa, radi osiguranja izvršavanja zadataka iz djelokruga županijske uprave.

Članak 78.

Tijela iz članka 76. ovoga Zakona obvezna su Vladi, odnosno predsjedniku Vlade, dostavljati izvješća o svom radu i stanju u oblastima iz njihova djelokruga, kao i podatke, spise i drugu dokumentaciju koja je potrebna za rad Vlade.

Članak 79.

Tijela iz članka 76. ovog Zakona mogu od Vlade Županije tražiti naputke i smjernice o određenim pitanjima provedbe županijskih zakona i drugih propisa.

Članak 80.

Županijska tijela uprave mogu predsjedniku Vlade predlagati razmatranje određenih pitanja iz svoje ovlasti i davati mu prijedloge za poduzimanje potrebnih mjera.

Članak 81.

Vlada će ukinuti propis i opći akt koji je donio rukovoditelj županijskog tijela uprave, ako se utvrdi da taj propis, odnosno opći akt nije sukladan Ustavu Županije i županijskom zakonu, odnosno propisu Vlade Županije.

B.1.c. - Međusobni odnosi županijskih tijela uprave

Članak 82.

(1) Međusobni odnosi županijskih tijela uprave zasnivaju se na ovlastima utvrđenim Ustavom i

zakonom, kao i na suradnji, međusobnom informiranju i dogovaranju.

(2) Županijska tijela uprave imaju Ustavom i zakonom utvrđene ovlasti i obveze u pogledu nadzora nad provedbom županijskih zakona i drugih propisa iz isključiva djelokruga Županije, kad je provedba tih zakona i propisa prenesena nositeljima izvršne vlasti u jedinicama lokalne samouprave, odnosno pravnoj osobi kojoj su povjerene javne ovlasti.

Članak 83.

(1) U ostvarivanju međusobne suradnje županijskih tijela uprave obvezni su jedni drugima dostavljati podatke i informacije potrebne za obavljanje poslova iz njihova djelokruga kojima raspolazu i do kojih dolaze u vršenju svojih poslova, razmjenjuju informacije i iskustva, formiraju zajedničke stručne komisije i druga radna tijela, organiziraju savjetovanja i ostvaruju druge oblike međusobne suradnje.

(2) Županijska tijela uprave surađuju s tijelima uprave više razine vlasti i nositeljima izvršne vlasti jedinica lokalne samouprave u prenesenim poslovima županijske uprave u svim pitanjima iz stavka (1) ovog članka i članka 88. ovog Zakona koja su od zajedničkog interesa.

Članak 84.

Županijska tijela uprave mjerodavna za poslove inspekcijskog nadzora, pored suradnje iz članka 88. i 90. ovog Zakona, u vršenju inspekcijskog nadzora surađuju i s mjerodavnim sudovima, tužiteljstvima i drugim odgovarajućim tijelima.

VIII. C. ODNOS ŽUPANIJSKIH TIJELA VLASTI PREMA OMBUDSMANIMA

C.1. - Odnosi županijskog tijela uprave, nositelja izvršne vlasti u jedinicama lokalne samouprave, odnosno pravne osobe koja vrši javne ovlasti prema ombudsmanima

Članak 85.

Odnos županijskog tijela uprave, nositelja izvršne vlasti u jedinicama lokalne samouprave, odnosno pravne osobe koja vrši javne ovlasti prema ombudsmanima zasnivaju se na obvezama utvrđenim Ustavom, zakonom i drugim propisima, kao i na međusobnoj suradnji, informiranju i dogovaranju.

Članak 86.

(1) Županijska tijela uprave, nositelji izvršne vlasti u jedinicama lokalne samouprave, odnosno pravne osobe koja vrši javne ovlasti, obvezni su omogućiti

ombudsmanima na njihov zahtjev nesmetano ispitivanje njihove djelatnosti, odnosno djelatnosti državnih službenika i namještenika koji su negirali ljudsko dostojanstvo, prava ili slobode uključujući provedbu etničkog progona ili održavanje njegovih posljedica.

(2) Županijska tijela vlasti kojima ombudsman dostavi izvješće na izjašnjavanje dužni su odgovoriti na takav akt ombudsmana u vremenskom roku koji ombudsman utvrdi.

(3) Pri tome je dužnosnik županijskog tijela vlasti dužan dati i posebne odgovore na bilo koji zahtjev postavljen od ombudsmana.

(4) Županijsko tijelo vlasti, odnosno jedinica lokalne samouprave pismeno će se izjasniti o zaključcima i preporukama iz izvješća ombudsmana, kao i o vremenskom roku koji je ombudsman utvrdio.

(5) Županijska tijela uprave, nositelji izvršne vlasti u jedinicama lokalne samouprave, odnosno pravna osoba koja ima javne ovlasti, obvezni su ombudsmanima osigurati sva službena dokumenta, uključujući tajna, kao i upravne spise i osigurati suradnju svakog službenika, posebno u pribavljanju potrebnih informacija, dokumenata i spisa.

(6) Županijska tijela uprave, nositelji izvršne vlasti u jedinicama lokalne samouprave, odnosno pravna osoba koja vrši javne ovlasti, obvezni su ombudsmanima na njihov zahtjev osigurati i prisutnost pri rješavanju stvari u upravnom postupku.

Članak 87.

Ako tijela uprave iz članka 85. ovog Zakona ne postupe po zahtjevu ombudsmana iz prethodnog članka, ombudsmani mogu od predsjednika i Vlade Županije, nositelja izvršne vlasti u jedinicama lokalne samouprave, odnosno ravnatelja pravne osobe koja ima javne ovlasti, zatražiti osiguranje ispunjenja njihovih zahtjeva.

IX. ODNOSI ŽUPANIJSKIH TIJELA UPRAVE PREMA FEDERALNIM TIJELIMA UPRAVE

Članak 88.

Odnos županijskih tijela uprave prema federalnim tijelima uprave glede izvršavanja zakona i propisa iz zajedničke ovlasti Federacije i Županije temelje se na uzajamnoj suradnji, međusobnom izvještavanju, dogovaranju, razmjeni iskustava i drugoj pomoći.

Članak 89.

(1) Županijska tijela uprave obvezna su, sukladno federalnim zakonima, izvještavati federalna tijela uprave o izvršavanju federalnih zakona i drugih federalnih propisa i međunarodnih ugovora čije je izvršavanje preneseno na Županiju, i na njihovo traženje dostavljati im potrebne podatke, spise i obavijesti.

(2) Županijska tijela uprave dužna su postupiti po instrukcijama federalnih tijela uprave, kada se radi o izvršavanju zakona, propisa i međunarodnih ugovora iz prethodnog članka.

**X. ODNOSI ŽUPANIJSKIH TIJELA UPRAVE
PREMA IZVRŠNOJ VLASTI JEDINICA
LOKALNE SAMOUPRAVE I PRAVNOJ
OSOBI NA KOJU SU PRENESENE JAVNE
OVLASTI**

Članak 90.

Odnosi županijskih tijela uprave prema nositeljima izvršne vlasti u jedinicama lokalne samouprave, odnosno pravnoj osobi na koju su prenesene javne ovlasti, u poslovima izvršavanja županijskih zakona i drugih županijskih propisa iz isključivih ovlaštenja Županije i međunarodnih ugovora, kada je izvršavanje tih propisa, odnosno međunarodnih ugovora, sukladno zakonu, preneseno na jedinicu lokalne samouprave, odnosno kada je izvršavanje javnih ovlasti povjereno pravnoj osobi, zasnivaju se na ovlastima i obvezama sukladno zakonu.

Članak 91.

(1) U cilju izvršavanja županijskih zakona i drugih propisa, iz okvira ovlasti iz prethodnog članka i međunarodnih ugovora koje je zaključilo županijsko tijelo uprave, županijska tijela uprave brinu se o izvršavanju tih propisa i međunarodnih ugovora i mogu, u okviru svoje ovlasti, tražiti od nositelja izvršne vlasti u jedinicama lokalne samouprave, odnosno ravnatelja pravne osobe kojoj su povjerene javne ovlasti, podatke i obavještenja o izvršavanju, propisima i međunarodnim ugovorima, kao i obavijesti o stanju u odgovarajućoj oblasti, koje se odnose na prenesene poslove, odnosno povjerene ovlasti.

(2) Nositelji izvršne vlasti u jedinicama lokalne samouprave, odnosno ravnatelj pravne osobe kojoj su povjerene javne ovlasti obvezni su, sukladno županijskom zakonu, izvještavati županijska tijela uprave o izvršavanju županijskih zakona i drugih županijskih propisa i međunarodnih ugovora iz prethodnog stavka i na njihovo traženje dostavljati im potrebne podatke, spise i obavijesti u svezi

s prenesenim poslovima, odnosno povjerenim ovlastima.

Članak 92.

(1) Županijska tijela uprave mogu, ako su za to ovlaštena županijskim zakonom, izdavati nositeljima izvršne vlasti u jedinicama lokalne samouprave, odnosno ravnatelju pravne osobe kojoj su povjerene javne ovlasti, instrukcije, glede izvršavanja zakona, propisa i ugovora iz prethodnog članka ovog Zakona koji se odnose na izvršavanje prenesenih poslova, odnosno povjerenih ovlasti.

(2) Ako ocijeni da instrukcija iz prethodnog stavka nije u suglasnosti sa županijskim zakonom ili drugim županijskim propisom, nositelji izvršne vlasti u jedinicama lokalne samouprave, odnosno ravnatelj pravne osobe kojoj su povjerene javne ovlasti, mogu podnijeti prigovor Vladi Županije u roku od 8 dana.

(3) Prigovor se podnosi putem županijskog tijela uprave koji je izdao instrukciju, s tim da prigovor ne zadržava izvršenje instrukcije.

Članak 93.

(1) Županijsko tijelo uprave obvezno je, suglasno ovlaštenjima utvrđenim županijskim zakonom, neposredno izvršavati propise i međunarodne ugovore iz članka 90. ovog Zakona, ako nositelj izvršne vlasti u jedinicama lokalne samouprave,

odnosno ravnatelj pravne osobe kojoj su povjerene javne ovlasti i pored upozorenja županijskog tijela uprave, ne izvršava propise ili ugovore ili ako bi odlaganje tog izvršenja moglo izazvati teže štetne posljedice.

(2) U slučaju iz prethodnog stavka županijska tijela uprave obavijestit će o tome Vladi Županije, koja će o tome obavijestiti predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave, odnosno pravnu osobu kojoj su povjerene javne ovlasti, radi dogovorenog otklanjanja uzroka zbog kojih je bilo potrebno da županijsko tijelo uprave neposredno izvršava županijske propise ili ugovore.

Članak 94.

(1) Troškovi u svezi s neposrednim izvršavanjem propisa i ugovora iz članka 90. ovog Zakona, padaju na teret jedinici lokalne samouprave, odnosno pravne osobe kojoj su povjerene javne ovlasti čija izvršna tijela vlasti, odnosno pravne osobe nisu izvršavali propise ili ugovore.

(2) Izvršna tijela iz prethodnog stavka mogu u roku od 8 dana podnijeti prigovor Vladi Županije na visinu troškova iz prethodnog stavka.

(3) Odluka Vlade po podnesenom prigovoru je konačna.

Članak 95.

(1) Tijela Županije, ako ocijene da su propisi ili drugi opći akti koje je donijelo predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave u suprotnosti s Ustavom ili zakonom, obavijestit će Vladu koja će upozoriti na to predstavničko tijelo jedinica lokalne samouprave i odrediti rok za usklađivanje propisa ili drugog općeg akta predstavničkog tijela jedinica lokalne samouprave.

(2) Ukoliko predstavničko tijelo jedinica lokalne samouprave u roku iz prethodnog stavka ne izvrši usklađivanje propisa jedinica lokalne samouprave ili drugog općeg akta, predsjednik Vlade pokrenut će postupak pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine za ocjenu ustavnosti spornog propisa, odnosno općeg akta.

Članak 96.

(1) Nositelji izvršne vlasti u jedinicama lokalne samouprave, odnosno ravnatelj pravne osobe kojoj su povjerene javne ovlasti, odgovorni su Vladi Županije za zakonito i učinkovito obavljanje poslova županijske uprave, odnosno javnih ovlasti koje su, sukladno zakonu, prenesene na jedinicu lokalne samouprave, odnosno povjereni pravnoj osobi.

(2) U obavljanju poslova uprave iz prethodnog stavka nositelji izvršne vlasti u jedinicama lokalne samouprave, odnosno ravnatelj pravne osobe kojoj su povjerene javne ovlasti dužni su postupati sukladno općim i pojedinačnim uputama Vlade Županije i instrukcijama iz članka 92. ovog Zakona.

XI. ODNOSI ŽUPANIJSKOG TIJELA UPRAVE PREMA PRAVNIM OSOBAMA I STRANKAMA

XI.A. Odnosi županijskog tijela prema pravnim osobama

Članak 97.

Županijska tijela uprave, u okviru svoje ovlasti imaju prema pravnim osobama ovlasti i obveze predviđene zakonom, odnosno drugim propisom, a naročito u pogledu obavljanja prava nadzora nad zakonitošću rada tih pravnih osoba kada su za to ovlašteni zakonom, odnosno drugim propisom.

Članak 98.

(1) Županijska tijela uprave surađuju s pravnim osobama iz prethodnog članka po pitanjima iz svoga djelokruga, koja su od značenja za rad županijskog tijela uprave ili su od interesa za rad te pravne osobe.

(2) Pravne osobe iz prethodnog članka obvezne su, sukladno zakonu, na zahtjev županijskog tijela uprave dostavljati mu podatke i informacije iz oblasti njihove djelatnosti, ako su ti podaci i informacije od značenja za vršenje njihovih ovlasti.

(3) Podaci i informacije iz stavka 2. ovog članka predstavljaju službenu tajnu kad je općim aktima tih pravnih osoba određeno da predstavljaju tajnu ili da se ne mogu objavljivati.

XI.B. Odnos županijskog tijela uprave prema građanima

Članak 99.

(1) Odnos županijskih tijela uprave i građana zasniva se na međusobnoj suradnji i povjerenju, te poštivanju ljudskog dostojanstva.

(2) Tijela iz prethodnog stavka obvezna su zahtjeve stranaka rješavati u propisanim rokovima.

(3) Županijska tijela iz stavka 1. ovog članka dužna su davati građanima i pravnim osobama podatke, obavijesti i naputke, te pružati im stručnu pomoć u poslovima glede kojih se obraćaju.

(4) Županijski organi uprave kod rješavanja zahtjeva građana ne smiju tražiti nepotrebne i suvišne dokaze ili tražiti dokaze koji se po Zakonu moraju pribavljati po službenoj dužnosti ili na bilo koji drugi način odugovlačiti s rješavanjem zahtjeva građana.

Članak 100.

Županijska tijela uprave i županijske upravne organizacije dužne su svoj rad i poslovanje organizirati tako da građani i pravne osobe mogu na jednostavan i učinkovit način ostvariti svoja ustavom zajamčena prava i zakonom zaštićene interese, te ispunjavati svoje građanske dužnosti.

Članak 101.

(1) U postupku rješavanja u upravnim stvarima zabranjeno je zahtijevati od stranaka da same pribavljaju uvjerenja o činjenicama i podacima o kojima se vode službene evidencije.

(2) Uvjerenja iz prethodnog stavka moraju se pribavljati po službenoj dužnosti.

(3) Organi uprave dužni su na zahtjev građana izdati uvjerenja o činjenicama o kojima organ vodi službenu evidenciju, a tako izdano uvjerenje ima snagu javne isprave.

Hercegovačko-neretvanske županije

Članak 102.

(1) Kad se u upravnom postupku građani i pravne osobe, odnosno njihovi zastupnici i punomoćnici odazovu pozivu, a bez njihove krivnje službena radnja radi koje su pozvani nije obavljena, imaju pravo zahtijevati naknadu nastalih troškova.

(2) O zahtjevu za naknadu troškova odlučuje zaključkom voditelj postupka koji je pozvao stranku, na temelju propisa kojim se uređuje naknada troškova svjedocima u upravnom postupku.

(3) Protiv zaključka iz stavka (2) ovog članka stranka može uložiti žalbu tijelu ovlaštenom za rješavanje u drugom stupnju. Ako nema tijela drugog stupnja, protiv zaključka se neposredno može pokrenuti upravni spor.

(4) Troškovi iz stavka (1) ovog članka isplaćuju se na teret sredstava osiguranih za rad tijela koje vodi upravni postupak.

(5) Ukoliko službena radnja nije obavljena zbog krivnje ili grube nepažnje službene osobe, postoji pravo regresa prema službenoj osobi za isplaćenu naknadu troškova.

Članak 103.

(1) Županijska tijela uprave dužna su omogućiti građanima i pravnim osobama podnošenje prigovora i pritužbi na rad županijskog tijela uprave, kao i na nepravilan odnos službenika kad im se obraćaju radi ostvarivanja svojih prava i interesa ili izvršavanja svojih građanskih dužnosti.

(2) Županijska tijela uprave dužna su u službenim prostorijama na vidnom mjestu osigurati potrebna tehnička i druga sredstva za podnošenje prigovora i pritužbi (kutija za pritužbe, knjiga pritužbi itd.), kao i omogućiti usmeno izjavljivanje prigovora, odnosno pritužbe.

(3) Prigovore, odnosno pritužbe obvezno razmatra rukovoditelj tijela županijske uprave na čiji se rad odnose prigovori i pritužbe.

(4) Na podnijete prigovore i pritužbe, osoba iz prethodnog stavka dužna je građanima i pravnim osobama dati odgovor u roku od 15 dana od dana podnošenja prigovora, odnosno pritužbe.

Članak 104.

O poduzetim mjerama za unapređivanje odnosa prema građanima i pravnim osobama o podnesenim prigovorima, odnosno pritužbama te značajnim primjedbama i prijedlozima, kao i o mjerama koje su tim povodom poduzete, županijska tijela uprave izvijestit će Vladu Županije; nositelj izvršne vlasti u jedinicama lokalne samouprave, odnosno ravnatelj

pravne osobe kojoj su povjerene javne ovlasti obavijestit će mjerodavno ministarstvo.

Članak 105.

(1) Trajanje radnog vremena u tjednu, dnevni raspored radnog vremena, kao i druga pitanja u svezi s radnim vremenom u županijskim tijelima uprave i županijskim upravnim organizacijama uređuje Vlada Županije svojom uredbom.

(2) Tijela iz prethodnog stavka dužna su bez prekida u tijeku cijelog radnog vremena osigurati prijam stranaka sukladno propisu Vlade iz stavka 1. ovog članka.

Članak 106.

(1) Na zgradama u kojima su smještena županijska tijela i županijske upravne organizacije mora biti istaknut naziv tijela sukladno zakonu.

(2) Na prikladnom mjestu u zgradi njihova sjedišta mora biti istaknut raspored prostorija županijskih tijela uprave i županijske upravne organizacije.

(3) Na ulazu u službene prostorije moraju biti istaknuta imena službenika i namještenika s naznakom službenog zvanja ili položaja, odnosno poslova koje obavljaju.

Članak 107.

Na način propisan odredbama članaka 97. do 106. ovog Zakona dužan je postupiti nositelj izvršne vlasti u jedinicama lokalne samouprave, odnosno pravna osoba koja ima javne ovlasti u obavljanju prenesenih poslova županijske uprave.

XI.C. Odnos županijskih tijela uprave i upravnih organizacija prema javnosti

Članak 108.

(1) Organi uprave i upravne organizacije obvezni su, na zahtjev pravnih osoba iz oblasti tiska i drugih sredstava javnog informiranja (medija), pružati obavijesti i davati podatke o pojedinim pitanjima iz svoje mjerodavnosti koja su od neposrednog interesa za rad sredstava javnog informiranja.

(2) Organi uprave i upravne organizacije uskratit će davanje podataka ako podaci predstavljaju državnu, vojnu, službeni ili poslovnu tajnu što će učiniti na način predviđen propisima o zaštiti tih tajnih podataka.

(3) Davanje podataka sukladno odredbi stavka (1) ovog članka vrši se na način predviđen Zakonom o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine («Službene novine F BiH» broj 32/01), i propisa donesenih temeljem tog Zakona.

Hercegovačko-neretvanske županije

Članak 109.

(1) Županijski organi uprave i upravne organizacije dužni su upoznati javnost o obavljanju poslova iz svog djelokruga i redovito izvještavati javnost o svom radu putem sredstava javnog informiranja ili na drugi prikladan način.

(2) Davanje određenih izvješća može se uskratiti samo ako bi iznošenje podataka predstavljalo povredu službene dužnosti.

(3) Izvješće o obavljanju poslova županijske uprave mogu davati rukovoditelji županijskog organa uprave i županijske upravne organizacije.

(4) Rukovoditelji iz prethodnog stavka mogu za davanje određenih izvješća ovlastiti pojedine službenike.

(5) Službenici koji su ovlašteni davati odgovarajuća izvješća, odgovorni su za njihovu točnost i pravovremenost, a neovlašteno davanje izvješća ili davanje netočnih izvješća predstavljaju težu povredu službene dužnosti.

Članak 110.

(1) Rukovoditelji iz prethodnog članka, odnosno službenik koga oni ovlaste može o značajnim pitanjima održavati konferencije s predstavnicima javnog informiranja.

(2) Rukovoditelji iz prethodnog stavka mogu odlučiti da se nacrti propisa koje primjenjuju, a za koje je javnost zainteresirana, objave putem javnog informiranja, kao i da se pozovu svi zainteresirani da na nacrt propisa iznesu svoje primjedbe.

Članak 111.

Kad županijska tijela uprave i županijska upravna organizacija održava savjetovanja ili druge oblike stručne obrade pitanja iz svog djelokruga, o tome se obvezno upoznaje javnost putem tiska i drugih oblika javnog informiranja, te omogućava pristup predstavniku sredstava javnog informiranja.

Članak 112.

Na način propisan odredbama članaka 108. do 111. ovog Zakona dužan je postupiti nositelj izvršne vlasti u jedinicama lokalne samouprave, odnosno pravna osoba koja ima javne ovlasti u obavljanju prenesenih poslova županijske uprave.

XII. SREDSTVA ZA RAD ŽUPANIJSKIH TIJELA UPRAVE I ŽUPANIJSKIH UPRAVNIH ORGANIZACIJA

Članak 113.

(1) Sredstva za rad županijskih tijela uprave i županijskih upravnih organizacija utvrđuje se

Proračunom Županije.

(2) Tijela iz prethodnog stavka mogu ostvarivati prihod u okviru svoje djelatnosti kada je to određeno zakonom ili propisom donesenim na temelju zakona.

(3) Prihodi iz prethodnog stavka unose se u Proračun Županije.

(4) Iznimno, zakonom ili propisom Vlade Županije donesenim na temelju zakona može se propisati da tijelo iz stavka 1. ovog članka prihode koje ostvare u okviru svoje djelatnosti koriste za određene namjene iz svoje mjerodavnosti.

Članak 114.

(1) Županijska tijela uprave dužna su Vladi Županije dostaviti zahtjev za osiguranje sredstava za iduću proračunsku godinu na temelju plana rada tog tijela s obrazloženjem, najkasnije do 30. rujna tekuće godine.

(2) Ako se u tijeku proračunske godine značajno poveća opseg rada županijskog tijela uprave i županijske upravne organizacije na temelju zakona i drugih propisa, za obavljanje tih djelatnosti osigurat će se dodatna sredstva, a ako se opseg predviđene djelatnosti smanji, smanjit će se osigurana sredstva, razmjerno smanjenju djelatnosti tih tijela.

Članak 115.

(1) Sredstva za rad županijskih tijela uprave i županijskih upravnih organizacija su:

- a) sredstva za plaće,
- b) sredstva za materijalne troškove,
- c) sredstva za posebne namjene i
- d) sredstva opreme.

Članak 116.

(1) Tijela iz članka 112. ovog Zakona stječu sredstva za plaće službenika i namještenika, ovisno od vrste i opsega poslova i zadataka utvrđenih u programu rada i uvjeta njihova izvršavanja.

(2) Plaće službenika i namještenika uređuju se posebnim propisima.

Članak 117.

(1) Sredstva za materijalne troškove služe za:

- a) nabavku potrošnog materijala, sitnog inventara i ogrijeva,
- b) isplatu troškova za osvjetljenje i održavanje čistoće u radnim prostorijama,
- c) isplatu troškova za poštansko-telefonsko-telegrafске usluge, zakup i redovito održavanje radnih prostorija,

Hercegovačko-neretvanske županije

d) nabavku stručnih publikacija, literature, tiskanja službenih materijala,

e) isplatu putnih i drugih troškova koji predstavljaju osobna primanja, a koje se po posebnim propisima priznaju u materijalne troškove,

f) isplatu drugih troškova potrebnih za vršenje djelatnosti,

g) isplatu naknade za pokriće izdataka za ishranu službenika i namještenika u tijeku rada, naknade za prijevoz službenika i namještenika na posao i s posla, naknade za korištenje godišnjeg odmora i druge materijalne troškove.

Članak 118.

(1) Sredstva za posebne namjene služe za:

a) podmirivanje određenih posebnih potreba u svezi s radom tijela iz članka 112. ovog Zakona,

b) financiranje gospodarskih investicija,

c) naknade po ugovorima za znanstveno istraživanje i druge stručne poslove i stručno usavršavanje,

d) namjene koje se ne financiraju iz drugih sredstava.

(2) Sredstva za posebne namjene mogu se koristiti neposredno iz Proračuna ili prenijeti na poseban račun tijela iz članka 112. ovog Zakona.

Članak 119.

(1) Sredstva opreme su:

a) inventar i druge pokretne stvari,

b) novčana sredstva namijenjena za nabavku opreme,

c) druga novčana sredstva koja se izdvoje po završenom računu i novčana sredstva dobivena prodajom,

d) druga novčana sredstva koja sukladno zakonu služe za nabavku opreme.

Članak 120.

(1) Ako više županijskih tijela uprave i županijskih upravnih organizacija ima određene zajedničke materijalne troškove (grijanje, osvjetljenje, čišćenje itd.), Vlada Županije može u dogovoru s tim tijelima odrediti da se sredstva za pokriće tih materijalnih troškova doznaju samo jednom od tih tijela, odnosno zajedničkoj službi za ta tijela.

(2) Županijsko tijelo uprave i županijska upravna organizacija dužna je održavati opremu, zgrade i drugu imovinu, osigurati je u visini njezine vrijednosti i voditi o njoj odgovarajuće evidencije, sukladno posebnim propisima.

Članak 121.

(1) Županijsko tijelo uprave i županijska upravna organizacija može određene stvari opreme koristiti

zajedno s drugim tijelima županijske uprave, odnosno županijskom upravnom organizacijom, te tijekom jedinice lokalne samouprave, odnosno pravnom osobom koja ima javne ovlasti.

(2) Zajedničko korištenje stvari i opreme utvrđuje se ugovorom između tijela iz prethodnog stavka.

(3) Vlada Županije može odrediti zajedničko korištenje stvari i opreme od strane dva ili više tijela županijske uprave, odnosno županijskih upravnih organizacija.

Članak 122.

(1) Rukovoditelji županijskih tijela uprave i županijske upravne organizacije odlučuju o korištenju novčanih sredstava, fonda opreme, o pribavljanju i prodaji pokretnih stvari i opreme, o prenošenju prava korištenja, o rashodovanju, prodaji, o davanju ili uzimanju na poslugu ili zakup tih stvari, do visine vrijednosti koju odredi Vlada Županije.

(2) Oprema tijela uprave i županijske upravne organizacije može se prenijeti bez naknade samo na drugo županijsko tijelo uprave, a u svrhu obavljanja poslova županijske uprave i na jedinicu lokalne samouprave i uprave ili pravnu osobu koja ima javne ovlasti.

Članak 123.

(1) O raspoređivanju i korištenju sredstava županijskog tijela uprave i županijske upravne organizacije odlučuje rukovoditelj sukladno županijskom Proračunu.

(2) Raspoređivanje sredstava županijskog tijela uprave i županijske upravne organizacije obavlja se predračunom, a konačna raspodjela tih sredstava godišnjim obračunom.

(3) Predračun o rasporedu sredstava donosi se prije početka godine na koju se odnosi, a najkasnije 15 dana nakon usvajanja županijskog Proračuna.

Članak 124.

(1) Za zakonito korištenje sredstava županijskog tijela uprave i županijske upravne organizacije odgovoran je rukovoditelj tijela, kao izvršitelj i računopolagač.

(2) Rukovoditelj iz prethodnog stavka može sukladno propisima svoje ovlasti izvršitelja prenijeti na jednog ili više pomoćnih izvršitelja.

Članak 125.

(1) Godišnjim obračunom županijskog tijela uprave obavlja se konačna raspodjela sredstava županijskog tijela uprave i županijske upravne organizacije.

(2) Tijelo iz prethodnog stavka vodi podatke o stanju i kretanju sredstava sukladno posebnim propisima.

(3) Ministar financija donosi bliže propise o financijskom i materijalnom poslovanju županijskog tijela uprave i županijske upravne organizacije i o odgovornostima, pravima i obvezama izvršitelja i računopolagača u županijskom tijelu uprave i županijske upravne organizacije, ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.

(4) Materijalno-financijsko poslovanje županijskih tijela uprave i županijskih organizacija obavlja se sukladno Zakonu o trezorskom poslovanju.

XIII. TEMELJNE ODREDBE O INSPEKCIJSKOM NADZORU

XIII. A. Zajedničke odredbe o inspekcijskom nadzoru

Članak 126.

Inspekcijski nadzor obavlja se putem inspekcija koje su organizirane u organima uprave.

Članak 127.

(1) Poslove inspekcijskog nadzora nad provedbom županijskih zakona i drugih županijskih propisa vrše županijska tijela uprave sukladno odredbama ovog Zakona i drugim županijskim zakonima o inspekcijskom nadzoru.

(2) Poslove inspekcijskog nadzora iz ovlasti županijskog tijela uprave vrše županijski inspektori.

(3) Inspekcijske poslove u prvom stupnju obavlja županijski inspektor, a u drugom stupnju ovlaštenu županijski ministar, ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.

(4) U poslovima iz djelokruga Županije prenesenim jedinicama lokalne samouprave inspekcijski nadzor obavljaju inspektori jedinica lokalne samouprave sukladno Zakonu.

(5) Inspektor može biti osoba koja ima završenu odgovarajuću visoku školsku spremu, položen stručni (upravni) ispit predviđen za državne službenike, odnosno položen ispit općeg znanja predviđen za državne službenike organa uprave u Federaciji ili javni ispit predviđen za državne službenike institucija Bosne i Hercegovine i najmanje tri godine radnog staža nakon završene visoke školske spreme, ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.

(6) Kada nije moguće osigurati nadzor putem inspektora, ministar može osobito ovlastiti državnog službenika ministarstva, koji ispunjava zakonske

uvjete, za izvršenje inspekcijskog nadzora u pojedinačnim slučajevima ili za pomoć inspektor u vršenju određenog nadzora, o čemu se obvezno donosi pisano rješenje.

(7) Inspektori su državni službenici s posebnim ovlastima.

Članak 128.

Obavljanje određenih stručnih poslova inspekcijskog nadzora (ekspertize, ispitivanja i sl.) može se zakonom, odnosno drugim propisima, povjeriti specijaliziranoj pravnoj osobi, osobito ako su za njihovo obavljanje potrebna posebna stručna znanja (tehničke i druge struke) ili primjena znanstvenih ili posebnih stručnih metoda koje se mogu osigurati samo posebnom opremom (laboratoriji i drugo), a za koje ne postoje tehničke i druge mogućnosti u županijskom tijelu uprave.

Članak 129.

Inspektori imaju posebnu iskaznicu, kojom se dokazuje njihovo službeno zvanje, identitet i ovlasti. Obrazac iskaznice inspektora i način vođenja evidencije o izdanim iskaznicama propisuje ovlaštenu županijski ministar, nalogom sukladno zakonu.

Članak 130.

U provedbi inspekcijskog nadzora, inspektori sukladno posebnom zakonu, provode neposredan uvid u opće i pojedinačne akte, uvjete i način rada nadziranih tijela, pravnih i fizičkih osoba, te poduzimaju zakonom i drugim propisima predviđene mjere da se ustanovljeno stanje i poslovanje uskladi sa zakonom i drugim propisima.

Članak 131.

(1) Postupak inspekcijskog nadzora pokreće i vodi inspektor po službenoj dužnosti.

(2) Svatko ima pravo podnijeti zahtjev ili inicijativu inspektor da izvrši određeni inspekcijski nadzor i poduzme upravne mjere za koje je ovlašten zakonom.

(3) Po zahtjevu, odnosno inicijativi iz stavka 2. ovog članka, inspektor je obavezan izvršiti inspekcijski pregled, sačiniti zapisnik i poduzeti odgovarajuće mjere i o tome pismeno obavijestiti podnositelja zahtjeva, odnosno inicijative u roku od petnaest dana od dana prijema zahtjeva, odnosno inicijative.

(4) Inspektori imaju pravo, sukladno zakonu i drugim propisima, pregledati i poslovne prostorije, poslovne spise, zgrade, predmete, robu i druge stvari kod osoba koje nadziru, saslušati pojedine osobe u

upravnom postupku, pregledati isprave na temelju kojih se može utvrditi identitet, kao i obavljati druge radnje sukladno svrsi inspekcijskog nadzora.

(5) Svatko čiji rad podliježe inspekcijskom nadzoru dužan je inspektoru omogućiti obavljanje nadzora i davati mu potrebne obavijesti i podatke od značenja za obavljanje tog nadzora.

Članak 132.

(1) Prilikom provedbe inspekcijskog nadzora inspektori su dužni postupati tako da se ne ugrozi zakonom ili drugim propisom utvrđena tajna.

(2) Službenici nadziranih tijela i pravnih osoba dužni su inspektora upozoriti što se po propisima, odnosno po njihovim općim aktima smatra, tajnom.

Članak 133.

Ukoliko nađe da je povrijeđen zakon ili drugi propis, inspektor ima pravo i obvezu, sukladno zakonu i drugim propisima:

a) narediti otklanjanje utvrđenih nedostataka odnosno nepravilnosti u određenu roku,

b) narediti poduzimanje određenih pravnih radnji koje je fizička ili pravna osoba dužna poduzeti,

c) zabraniti poduzimanje radnji za koje smatra da su u suprotnosti sa zakonom i drugim propisom nad čijom provedbom vrši nadzor,

d) podnijeti prijavu nadležnom tijelu zbog povrede radnih dužnosti, kaznenog djela, odnosno prekršaja, odnosno izreći zakonom ili drugim propisom utvrđenu novčanu kaznu,

e) poduzeti i druge mjere odnosno izvršiti druge radnje za koje je posebnim propisom ovlašten.

Članak 134.

(1) O izvršenom pregledu, utvrđenom stanju i poduzetim, odnosno naređenim mjerama i radnjama inspektor sastavlja zapisnik.

(2) Primjerak zapisnika o inspekcijskom pregledu inspektor uručuje fizičkoj osobi ili službenoj osobi tijela, odnosno pravnoj osobi kod koje je vršio pregled.

Članak 135.

(1) O poduzimanju upravnih mjera iz točke a), b) i c) članka 133. ovog Zakona, inspektor obvezno donosi rješenje, čiji temelj donošenja predstavlja činjenično stanje utvrđeno u zapisniku o obavljenom inspekcijskom pregledu.

(2) Protiv rješenja inspektora može se izjaviti žalba, i to:

a) ako je rješenje donio županijski inspektor, a odnosi se na primjenu federalnog zakona – žalba se izjavljuje mjerodavnom federalnom inspektoru,

b) ako je rješenje donio županijski inspektor, a rješenje se odnosi na primjenu županijskog zakona – žalba se izjavljuje mjerodavnom resornom županijskom ministru ili ministru čiji je inspektor donio rješenje,

c) ako je rješenje donio općinski ili gradski inspektor, a rješenje se odnosi na primjenu županijskog zakona, žalba se izjavljuje mjerodavnom županijskom inspektoru,

d) ako je rješenje donio općinski ili gradski inspektor, a rješenje se odnosi na primjenu općinskog, odnosno gradskog propisa – žalba se izjavljuje općinskom, odnosno gradskom organu određenom statutom ili propisom općinskog, odnosno gradskog vijeća (tzv. žalbeno vijeće).

(3) Žalba iz stavka (2) ovog članka podnosi se u roku od 8 dana od dana prijama rješenja.

(4) Rješenje po žalbi mjerodavno tijelo dužno je donijeti u roku od 15 dana od dana prijama žalbe.

(5) Rješenje doneseno po žalbi iz stavka (2) ovog članka je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor kod mjerodavnog suda, sukladno zakonu.

Članak 136.

(1) Pravna osoba s javnim ovlastima, odnosno organ uprave i upravna organizacija kod kojih je izvršen inspekcijski nadzor, obvezni su postupiti po rješenju inspektora iz članka 135. stavak (1) ovog Zakona.

(2) Ako utvrđeni nedostaci iz rješenja inspektora nisu otklonjeni u ostavljenom roku, inspektor je dužan poduzeti odgovarajuće mjere i radnje u okviru svojih zakonom ili drugim propisom utvrđenih ovlasti, a u cilju sprječavanja štetnih posljedica zbog nedostataka i nepravilnosti u provedbi zakona i drugih propisa čije izvršenje nadzire, ima pravo, pisanim rješenjem, upozoriti fizičke i pravne osobe na obveze iz propisa, ukazati na štetne posljedice koje mogu nastati i naložiti mjere za otklanjanje njegovih uzroka i druge mjere za koje cijeni da su potrebne, a fizičke i pravne osobe su dužne postupiti po danim preventivnim mjerama inspektora.

Članak 137.

(1) Inspektor može privremeno oduzeti dokumente i predmete koji u prekršajnom i sudskom postupku mogu poslužiti kao dokaz.

(2) O privremenom oduzimanju dokumenata i predmeta iz prethodnog stavka inspektor je dužan izdati potvrdu.

Članak 138.

Ako prilikom obavljanja inspekcijskog nadzora inspektor utvrdi povredu zakona ili drugog općeg propisa čije izvršenje nadzire, koja ima za posljedicu učinjenu povredu radne dužnosti, prekršaj ili kazneno djelo, dužan je hitno podnijeti zahtjev za utvrđivanje odgovornosti zbog povrede radne dužnosti ili učinjena prekršaja, odnosno prijavu zbog učinjena kaznenog djela.

Članak 139.

Inspektor je u obavljanju inspekcijskog nadzora odgovoran:

a) ako propusti poduzeti, odnosno odrediti mjere ili radnje koje je po zakonu ili drugim propisima bio dužan poduzeti, odnosno odrediti,

b) ako prekorači svoje zakonske i drugim propisima utvrđene ovlasti,

c) ako ne podnese prijavu, odnosno ne obavijesti nadležna državna tijela o utvrđenim nedostacima, te u drugim slučajevima predviđenim posebnim zakonima.

Članak 140.

(1) O svim obavljenim inspekcijskim pregledima i poduzetim upravnim i drugim mjerama, inspektor je dužan voditi propisanu evidenciju.

(2) Naputak o načinu vođenja i obrascima evidencije iz prethodnog stavka donosi mjerodavno županijsko ministarstvo sukladno zakonu.

Članak 141.

Inspektor je dužan nadzirati provedbu upravnih mjera koje je rješenjem naložio i osigurati njihovu provedbu sukladno svojim zakonskim ovlastima, ukoliko se ne provedu na način i u roku koje je rješenjem odredio.

Članak 142.

(1) Svaki organ vlasti i pravna osoba, odnosno druga institucija čiji rad podliježe inspekcijskom nadzoru, dužni su inspektoru omogućiti vršenje nadzora i davati mu potrebne obavijesti i podatke od značaja za vršenje toga nadzora.

(2) Ako se inspektoru u vršenju inspekcijskog nadzora onemogućava vršenje pregleda ili pruži fizički otpor, odnosno ako se takav otpor osnovano očekuje, ili postoji ozbiljna prijetnja, inspektor može zatražiti pomoć nadležne policije, a policija je obvezna pružiti potrebnu zaštitu i omogućiti inspektoru da izvrši inspekcijski nadzor sukladno zakonu.

Članak 143.

(1) Inspekcija je dužna najmanje jednom godišnje, Vladi Županije i Skupštini Županije, podnijeti pisano izvješće o izvršenim inspekcijskim pregledima, o nađenom stanju, pojavama i problemima i o poduzetim mjerama s prijedlogom mjera koje bi trebalo poduzeti za otklanjanje utvrđenog nezakonitog ponašanja.

(2) U pisanom izvješću iz stavka (1) ovoga članka se obvezno moraju obraditi vidovi i načini kršenja zakona i drugih propisa, nedostaci u propisima i predložiti u kojem bi pravcu trebalo mijenjati pojedina zakonska rješenja.

XIII. B. Odnos županijske inspekcije prema federalnoj, gradskoj i općinskoj inspekciji

Članak 144.

(1) Županijska inspekcija surađuje s federalnom inspekcijom koja joj pruža potrebnu stručnu pomoć u svim pitanjima od zajedničkog interesa.

(2) Suradnja i stručna pomoć iz stavka (1) ovog članka obvezno se ostvaruje u onim pitanjima u kojim je federalnim zakonom predviđeno da određene poslove inspekcijskog nadzora nad provođenjem federalnog zakona vrši županijska inspekcija.

(3) U slučajevima iz stavka (2) ovog članka federalna inspekcija ima pravo županijskoj inspekciji davati naloge, upute i instrukcije o načinu vršenja inspekcijskog nadzora, a županijska inspekcija je dužna postupiti po zahtjevima federalne inspekcije i obavijestiti je o poduzetim mjerama.

(4) Kada je federalnim zakonom predviđeno da određeneposloveinspekcijskognadzorana provođenju federalnog zakona vrši županijska inspekcija troškovi nastali vršenjem tog inspekcijskog nadzora padaju na teret federalnog organa uprave ili federalne uprave za inspekcijske poslove, u čiju mjerodavnost spada taj inspekcijski nadzor.

Članak 145.

(1) Ako federalna inspekcija utvrdi da županijska inspekcija ne vrši ili nepravilno vrši inspekcijski nadzor iz stavka (2) članka 144. ovoga Zakona obvezna je o tome upoznati Vladu Županije i tražiti poduzimanje odgovarajućih mjera kako bi županijska inspekcija vršila taj nadzor, a do početka rada županijske inspekcije taj inspekcijski nadzor vršit će federalna inspekcija.

(2) Troškovi nastali vršenjem inspekcijskog nadzora od strane federalne inspekcije iz stavka (1) ovog članka padaju na teret županijskog organa uprave u čiju mjerodavnost spada taj inspekcijski nadzor.

Članak 146.

Odredbe članka 144. i 145. ovog Zakona analogno se primjenjuju i na odnose županijske inspekcije prema općinskoj, odnosno gradskoj inspekciji, a posebno u pitanjima u kojima je općinska, odnosno gradska inspekcija županijskim zakonom ovlaštena vršiti određene poslove inspeksijskog nadzora nad provođenjem županijskog zakona.

XIII. C. Županijska upravna inspekcija

Članak 147.

(1) Poslove upravne inspekcije nad izvršavanjem ovog Zakona i zakona i drugih propisa koji se odnose na radne odnose državnih službenika i namještenika u županijskim, općinskim i gradskim organima uprave i županijskim, općinskim i gradskim upravnim organizacijama, upravni postupak i posebne upravne postupke, Zakona o upravnim sporovima u F BiH, kao i uredsko poslovanje u županijskim, općinskim i gradskim organima uprave i županijskim, općinskim i gradskim upravnim organizacijama, odnosno pravnim osobama s javnim ovlastima vrši Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave Županije putem svoje upravne inspekcije.

(2) U vršenju inspeksijskog nadzora županijski upravni inspektor postupa sukladno odredbama članka 130. do 143. ovog Zakona.

Članak 148.

(1) Poslove upravne inspekcije iz prethodnog članka neposredno vrše županijski upravni inspektori.

(2) Za upravnog inspektora iz prethodnog stavka može se postaviti diplomirani pravnik koji ima položen neki od ispita predviđenih u odredbi stavka (5) članka 127. ovog Zakona i najmanje tri godine radnog iskustva na najsloženijim upravno-pravnim poslovima ili poslovima upravnog rješavanja, poslije položenog navedenog ispita.

Članak 149.

(1) Županijski upravni inspektor inspeksijskim nadzorom utvrđuje činjenice koje se odnose na sljedeća pitanja:

a) Poštivanje pravila upravnog postupka prilikom rješavanja zahtjeva građana i pravnih osoba u prvostupanjskom i drugostupanjskom upravnom postupku,

b) Primjene propisa u državnoj upravi koji se odnose na organizaciju i način rada organa uprave i upravnih organizacija (Pravilnik o unutarnjoj organizaciji),

c) Primjene propisa o radnim odnosima prilikom ostvarivanja prava državnih službenika i namještenika

iz radnog odnosa u organima uprave i upravnim organizacijama, kao i primjene propisa glede ispunjavanja uvjeta školske sprema i dugih uvjeta službenih osoba koje rade na poslovima upravnog rješavanja u pravnim osobama s javnim ovlastima,

d) Rješavanja upravnih stvari u prvostupanjskom i drugostupanjskom postupku u propisanim rokovima,

e) Pravilnosti primjene pravila postupka koja su uređena Zakonom o upravnom postupku F BiH,

f) Načina prikupljanja dokaza u upravnom postupku, a posebice dokaza koji po zakonu treba da se pribavljaju po službenoj dužnosti,

g) Načina provedbe administrativnog izvršenja,

h) Pružanja pravne pomoći građanima i pravnim osobama u upravnim postupcima,

i) Vođenja propisane evidencije za prvostupanjski i drugostupanjski upravni postupak,

j) Primjene propisa o uredskom poslovanju.

(2) Poslove iz stavka (1) ovoga članka županijska upravna inspekcija vrši:

a) U općinskim i gradskim organima uprave i upravnim organizacijama u odnosu na pitanja koja su regulirana federalnim propisom,

b) U županijskim, općinskim i gradskim organima uprave i upravnim organizacijama u odnosu na pitanja koja su regulirana županijskim zakonom i drugim županijskim propisom,

c) U pravnim osobama s javnim ovlastima kojima su javne ovlasti povjerene županijskim zakonom u odnosu na pitanja koja su regulirana federalnim i županijskim propisima.

Članak 150.

Ako županijski upravni inspektor utvrdi da utvrđene nepravilnosti i nedostaci u radu proizlaze iz razloga stručne nesposobnosti službenika za obavljanje poslova na koje je raspoređen, o tome će obavijestiti Agenciju za državnu službu u F BiH i predložiti rukovoditelju županijskog tijela uprave, nositelju izvršne vlasti u jedinici lokalne samouprave u prenesenim poslovima, odnosno rukovoditelju pravne osobe kada se radi o vršenju javne ovlasti da tog službenika postavi na druge poslove.

Članak 151.

(1) U vršenju inspeksijskog nadzora županijski upravni inspektor sastavlja zapisnik o izvršenom inspeksijskom pregledu, koji naročito sadrži: utvrđeno činjenično stanje, nepravilnosti i nedostatke u radu, preporuke i prijedloge za otklanjanje uzroka tih nepravilnosti, tih nedostataka.

(2) Primjerak zapisnika županijski upravni inspektor dostavlja rukovoditelju organa uprave,

odnosno upravne organizacije, nositelju izvršne vlasti u jedinici lokalne samouprave, odnosno ravnatelju pravne osobe koja ima javne ovlasti.

(3) Prema potrebi županijski upravni inspektor može o nađenom stanju upoznati Vladu Županije, općinsko ili gradsko vijeće ili predložiti poduzimanje odgovarajućih mjera.

Članak 152.

Ako je županijski upravni inspektor u vršenju inspekcijskog nadzora utvrdio da je povrijeđen zakon ili drugi propis, dužan je odmah, a najkasnije u roku od tri dana od dana izvršenja inspekcijskog pregleda, donijeti rješenje i njime naložiti mjere propisane zakonom.

Članak 153.

(1) Protiv rješenja županijskog upravnog inspektora može se izjaviti žalba u roku od 8 dana od dana prijama rješenja, a žalba se rješava po odredbama članka 135. ovog Zakona.

(2) Žalba na rješenje iz stavka (1) ovog članka odlaže izvršenje rješenja.

(3) Rješenje doneseno po žalbi je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.

Članak 154.

Ako županijski upravni inspektor utvrdi da se povredama zakona i drugih propisa građanima i drugim pravnim osobama onemogućava ostvarivanje njihovih prava i pravnih interesa u propisanim rokovima ili na drugi način ometa ostvarivanje tih prava, županijski upravni inspektor obavezan je o tome bez odlaganja pisano izvijesti Vladu Županije, a u općini, odnosno gradu, općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika i ukazati na posljedice koje su iz takvog stanja nastupile ili bi mogle nastupiti i tražiti da ti organi poduzmu odgovarajuće mjere iz okvira svoje mjerodavnosti u cilju otklanjanja nepravilnosti na koje ukažu županijski upravni inspektori.

Članak 155.

(1) Građani, pravne osobe, kao i državni službenici i namještenici imaju pravo da se radi zaštite svojih prava utvrđenih ovim i drugim županijskim zakonima i propisima usmeno ili pismeno obrate županijskoj upravnoj inspekciji u svim slučajevima kada im se na bilo koji način otežava ili onemogućava brzo i jednostavno ostvarivanje prava i pravnih interesa ili izvršavanje obveza kod organa uprave ili upravne organizacije, odnosno pravne osobe s javnim ovlastima, a osobito:

a) ako im se u zakonom utvrđenom roku ne rješavaju zahtjevi i žalbe u upravnom postupku, odnosno u postupku iz radnih odnosa,

b) ako se od njih traži da u upravnom postupku dokazuju činjenice uvjerenjima i drugim javnim ispravama koje je po službenoj dužnosti, sukladno ovom i drugom zakonom obavezan pribavljati državni službenik, koji vodi upravni postupak,

c) ako im se ne izvršavaju upravni akti doneseni radi ostvarivanja prava i pravnih interesa u upravnom postupku,

d) ako im se ne pruža pravna pomoć u ostvarivanju prava i pravnih interesa i izvršavanju obveza u upravnom postupku.

(2) Županijski upravni inspektor obavezan je odmah postupiti po zahtjevu iz stavka (1) ovoga članka, izvršiti inspekcijski nadzor i o utvrđenom činjeničnom stanju, te poduzetim mjerama obavijestiti podnositelja zahtjeva u roku od 15 dana od prijama samog zakona.

XIV. UREDSKO I ARHIVSKO POSLOVANJE

Članak 156.

(1) Organi uprave i upravne organizacije kao i pravne osobe s javnim ovlastima i javna poduzeća i javne ustanove dužne su voditi uredsko i arhivsko poslovanje u poslovima iz svoje mjerodavnosti.

(2) Uredsko poslovanje obuhvata evidenciju o svim predmetima koji se odnose na upravno rješavanje u prvostupanjskom i drugostupanjskom upravnom postupku i evidenciju o predmetima i drugim aktima koji se rješavanju u okviru vršenja stručnih i drugih poslova iz mjerodavnosti organa, organizacija i pravnih osoba iz stavka (1) ovog članka.

(3) Uredsko poslovanje iz stavka (2) ovog članka vodi se na način utvrđen u propisu koji donosi županijski ministar pravosuđa, uprave i lokalne samouprave na temelju članka 165. ovog Zakona, a arhivsko poslovanje vodi se na način utvrđen posebnim županijskim propisima koji se odnose na arhivsko poslovanje organa uprave, upravnih organizacija i pravnih osoba.

(4) Odredbe ovoga članka odnose se i na uredsko i na arhivsko poslovanje tijela zakonodavne i izvršne vlasti Županije i njihovih stručnih i drugih službi i tijela.

Članak 157.

(1) Organi uprave i upravne organizacije koji po bilo kome osnovu prestaju s radom dužni su službena akta, spise i drugu dokumentaciju predati organu

uprave ili upravnoj organizaciji koji preuzimaju poslove ukinutog organa, odnosno organizacije.

(2) Primopredaja akata, spisa i dokumentacije iz stavka (1) ovoga članka vrši se na način uređen u propisu koji na temelju članka 165. ovog Zakona donosi ministar pravosuđa, uprave i lokalne samouprave u suglasnosti sa županijskim arhivom.

XV. PRIMJENJIVANJE ODREDABA OVOG ZAKONA NA DRUGE ORGANE, TIJELA I SLUŽBE

Članak 158.

Odredbe ovog Zakona koje se odnose na unutarnju organizaciju organa uprave, status i ovlasti rukovoditelja organa uprave, rukovodeće državne službenike, radne odnose i sredstva za rad organa uprave, shodno se primjenjuju i na stručne i druge službe, tijela izvršne vlasti, tijela zakonodavne vlasti, organe sudske vlasti, tužiteljstva, pravobraniteljstva, županije, grad i općine, ako posebnim zakonom ili propisom nije drugačije određeno.

XVI. NADZOR NAD PRIMJENOM OVOG ZAKONA

Članak 159.

Nadzor nad primjenom ovog Zakona u županijskim organima uprave i upravnim organizacijama i pravnim osobama s javnim ovlastima i poduzimanje odgovarajućih mjera za njegovu pravilnu primjenu vrši Županijsko ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, a u odnosu na sredstva za rad organa uprave i upravnih organizacija, nadzor vrši županijsko Ministarstvo financija, dok općinski, odnosno gradski organ uprave mjereodavan za financije vrši nadzor za općinske, odnosno gradske uprave i upravne organizacije.

XVII. PRIMJENJIVANJE ODREDABA OVOG ZAKONA

Članak 160.

Odredbe ovog Zakona sukladno se primjenjuju na stručne i druge službe tijela zakonodavne vlasti njihove službe, jedinice lokalne samouprave na području Županije i njihova tijela i službe za upravu – upravne odjele u prenesenim poslovima, pravne osobe kojima su povjerene javne ovlasti, sudove, tužiteljstva, pravobraniteljstva i druge županijske institucije i institucije jedinica lokalne samouprave, ako za pojedine od tih tijela, službi i institucija ovim Zakonom ili drugim posebnim zakonom nije drukčije određeno.

XVIII. KAZNE NE ODREDBE

Članak 161.

(1) Novčanom kaznom od 3.000 do 15.000 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba s javnim ovlastima, kao i druga pravna osoba:

a) ako ne postupi po nalogu organa uprave (članak 31. stavak (4)),

b) ako na zahtjev mjerodavnog organa uprave ne dostavlja izvještaj, podatke i informacije iz oblasti koje se odnose na javne ovlasti (članak 31. stavak (2)),

c) ako onemogućava ili na bilo koji drugi način ometa ostvarivanje prava i pravnih interesa građana ili pravnih osoba ili zahtjeve građana i pravnih osoba ne rješava u propisanim rokovima (članak 99. stavak (2), a u svezi sa člankom 100. i 101.),

d) ako građanima ne pruža potrebnu pravnu pomoć i ne daje odgovarajuća objašnjenja o načinu ostvarivanja njihovih prava i obveza (članak 99. stavak (3)),

e) ako od građana traži nepotrebne i suvišne dokaze ili traži dokaze o kojima se vodi službena evidencija (članak 99. stavak (4) i članak 101. stavak (1)),

f) ako na zahtjev građana ne izda uvjerenja o činjenicama o kojima vodi službenu evidenciju (članak 101. stavak (3)),

g) ako na zahtjev organa uprave i upravne organizacije ne dostavlja podatke, informacije i drugu dokumentaciju (članak 91. i članak 98. stavak (2)),

h) ako inspektoru onemogućava vršenje inspekcijskog nadzora ili pruži fizički otpor ili ne daje potrebne obavijesti i podatke od značaja za izvršenje nadzora (članak 142.),

i) ako ne postupi po rješenju inspektora ili po rješenju inspektora kojim su naređene preventivne mjere (član 135. u vezi sa članom 136.),

j) ako ne vodi uredsko i arhivsko poslovanje na propisani način (članak 156.)

(2) Za prekršaj iz stava (1). ovog članka kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 300 do 3.000 KM i odgovorna osoba u pravnoj osobi iz stava (1). ovoga članka.

Članak 162.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 300 do 2.000 KM kaznit će se za prekršaj odgovorna osoba u organu uprave i upravnoj organizaciji:

a) ako ne poduzima predviđene mjere (članak 31. stavak (3)),

b) ako ovlasti državnog službenika da donosi rješenja i druga pojedinačna akta bez donošenja posebnog pisanog rješenja (članak 70. stavak (3)),

c) ako zahtjeve građana ne rješava u propisanim rokovima (članak 99. stavak (2)),

d) ako građanima ne pruža potrebnu pravnu pomoć i ne daje odgovarajuća objašnjenja i upute za ostvarivanje njihovih prava i obveza (članak 99. stavak (3)),

e) ako od građana traži nepotrebne i suvišne dokaze ili traži dokaze koji se po zakonu moraju pribavljati po službenoj dužnosti ili ako na bilo koji drugi način odugovlači s rješavanjem zahtjeva građana (članak 99. stavak (4)),

f) ako ne postupi po predstavkama i pritužbama građana (članak 103. stavak (3) i (4)),

g) ako od građana traži pribavljanje uvjerenja i drugih isprava o činjenicama iz službenih evidencija (članak 101. stavak (1) i (2)),

h) ako na zahtjev građana ne izda uvjerenje o činjenicama iz službenih evidencija (članak 101. stavak (3)),

i) ako na zahtjev federalnog organa uprave ne dostavi podatke, spise, dokumentaciju i obavijesti o izvršenim poslovima (članak 89. stavak (1)),

j) ako na zahtjev županijskog organa uprave ne dostavi određene podatke i obavještenja (članak 91. stavak (2)),

k) ako onemogućava ombudsmanu ispitivanje njihove djelatnosti, odnosno djelatnosti državnih službenika i namještenika ili ne osigura sva službena dokumenta, uključujući i tajna, kao i upravne spise i osigura suradnju svakog državnog službenika ili onemogućiti prisustvo ombudsmana pri rješavanju stvari u upravnom postupku (članak 87.),

l) ako na zahtjev pravnih osoba iz oblasti tiska i drugih sredstava javnog informiranja ne pruži obavijesti i ne da podatke o pojedinim pitanjima iz svoje mjerodavnosti (član 108. stavak 1.),

lj) ako onemogućava inspeksijski nadzor ili ne daje potrebne podatke i obavijesti ili inspektoru pruži fizički otpor ili prijetnje (članak 142.),

m) ako ne postupi po rješenju inspektora ili po preventivnim mjerama koje daje inspektor (članak 135. a u svezi s člankom 136.),

n) ako ne vodi uredsko i arhivsko poslovanje na propisani način (član 156).

(2) Odgovornom osobom u organu uprave i upravnoj organizaciji, u smislu stavka (1). ovog članka, smatra se rukovoditelj organa uprave i upravne organizacije, inspektor, općinski načelnik, odnosno gradonačelnik, kao i državni službenik koji je zadužen neposredno izvršavati određeni posao, a nije izvršio taj posao ili je izvršio radnju suprotno danoj obvezi.

XIX. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 163.

Županijski, općinski i gradski organi uprave i upravne organizacije organizirat će se sukladno ovom Zakonu u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 164.

Rukovoditelji županijskih organa uprave koji su ovim Zakonom ovlašteni za donošenje podzakonskih propisa za provedbu pojedinih odredaba ovog Zakona, donijet će te propise u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 165.

Županijski ministar pravosuđa, uprave i lokalne samouprave propisat će sadržaj i način vođenja uredskog poslovanja u županijskim, općinskim i gradskim organima uprave i upravnim organizacijama, te u zakonodavnom i izvršnom organu vlasti i njihovim stručnim službama i tijelima, kao i pravnim osobama s javnim ovlastima i drugim pravnim osobama javnog karaktera i postupak s arhivskim predmetima u tim organima, organizacijama i pravnim osobama, kao i postupak primopredaje službenih akata, spisa i druge službene dokumentacije između ukinutih, odnosno novoosnovanih županijskih, općinskih i gradskih organa uprave, odnosno upravnih organizacija.

Propisi iz stavka (1) ovog članka donijet će se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona, a isti će biti usklađeni s propisima Federalnog ministra pravde.

Članak 166.

(1) Vlada Županije donijet će sukladno ovom Zakonu i Zakonu o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine, a na prijedlog Ministarstva pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, temeljna načela za utvrđivanje unutarnjeg ustroja županijskih organa uprave i upravnih organizacija.

(2) Propis iz prethodnog stavka donijet će se u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 167.

Danom stupanja na snagu ovog Zakona na području Županije prestaje primjena Zakona o županijskoj upravi («Narodne novine HNŽ», broj: 11/99).

Članak 168.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u «Narodnim novinama Hercegovačko-neretvanske županije».

Bosna i Hercegovina
 Federacija Bosne i Hercegovine
 HERCEGOVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA-
 KANTON
 SKUPŠTINA

Broj: 02-01-XXIII-271/09
 Mostar, 18.12.2009. godine

PREDSJEDAVAJUĆI
 Ramiz Jelovac, v.r.

460

Na temelju poglavlja V. odjeljka A. članka 39. stavak 1. točka f) Ustava Hercegovačko-neretvanske županije-kantona ("Narodne novine HNŽ", broj: 2/98, 4/00 i 7/04), Skupština Hercegovačko-neretvanske županije je, na sjednici održanoj dana 18.12.2009. godine, donijela

ZAKON O JAVNOM REDU I MIRU

DIO PRVI - OPĆE ODREDBE

Članak 1. (Predmet)

Ovim Zakonom uređuje se javni red i mir na području Hercegovačko-neretvanske županije (u daljem tekstu: Županija), propisivanje prekršajnih sankcija za postupke i ponašanja kojima se na nedozvoljen način remeti mir, red, normalan način života građana, stvara nemir, neraspoloženje, uznemirenost, narušava ili ugrožava njihova sigurnost, osobnost i dostojanstvo na javnim mjestima, vrijeđa moral, ometa rad tijela vlasti, gospodarskih društava i drugih pravnih osoba, pravilno korištenje javnih objekata, ugrožava opća sigurnost imovine i slobode kretanja, ili na drugi sličan način narušava javni red i mir, propisuju uvjeti i postupak za priređivanje bakljade, vatrometa i sličnih priredbi i prikupljanje dobrovoljnih priloga od građana, tijela vlasti, gospodarskih društava i drugih pravnih osoba, odnosno prekršaji utvrđeni ovim Zakonom.

Članak 2. (Prekršajne sankcije)

(1) Za prekršaje protiv javnog reda i mira, sukladno odredbama ovog Zakona (u daljnjem tekstu: Zakon) mogu se izreći:

a) novčana kazna,

b) zaštitne mjere oduzimanja predmeta, zabrane vršenja djelatnosti i izvanbolničkog liječenja od ovisnosti.

(2) Zaštitne mjere mogu se izreći i ako kazna za prekršaj nije izrečena.

(3) Ukoliko je počinitelj prekršaja malodobnik koji je u vrijeme izvršenja prekršaja navršio 14, a nije navršio 16 godina života (mlađi malodobnik), mogu se izreći samo odgojne mjere propisane člankom 27. Zakona o prekršajima F BiH.

(4) Malolodobniku koji je u vrijeme izvršenja prekršaja navršio 16, a nije navršio 18 godina života (stariji malodobnik), mogu se izreći odgojne mjere i sankcije i mjere propisane u stavku (1) ovog članka.

Članak 3.

(Značenje izraza)

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom Zakonu imaju sljedeća značenja:

a) "**Javni red i mir**" je skup međusobnih odnosa i ponašanja građana i drugih subjekata, kojima se ostvaruju prava i slobode sukladno međunarodnim standardima o ljudskim pravima.

b) "**Javno mjesto**" je mjesto na koje je slobodan pristup pojedinačno neodređenim osobama bez uvjeta ili pod određenim uvjetima. Pod javnim mjestom podrazumijevaju se ulice, trгови, ceste, izletišta, pristaništa, čekaonice, ugostiteljske, trgovinske i zanatske radnje, sredstva i objekti javnog prijevoza, sportski stadioni, igrališta, kino-sale, kazališne i koncertne sale, izložbene prostorije, poslovni objekti fizičkih i pravnih osoba i slično, kada se u njima održavaju javne manifestacije, kao i druga mjesta koja u određenom vremenu služe za ovakve svrhe (zemljište ili prostorije gdje se održavaju javni skupovi, priredbe, takmičenja i slično). Vanjski dijelovi kuće i stana u stambenim zgradama iznimno se smatraju javnim mjestom, ako su dostupna vidiku s javnog mjesta, jedino pod uvjetom kada se u njima ili iz njih glazbom, galamom i vikom narušava javni red i mir u slučajevima posebno propisanim ovim Zakonom.

c) "**Drsko ponašanje**" je ona radnja ili više radnji koje čine cjelinu, kojima se na drzak način vrijeđaju shvaćanja određene sredine i remete ustaljeni međuljudski odnosi (npr. pljuvanje, psovanje, nazivanje pogrdnim imenima i slično).

d) "**Naročito drsko ponašanje**" je grubo vrijeđanje druge osobe ili drugo bezobzirno ponašanje kojim se ugrožava sigurnost građana, ili kojim